

Lunds universitet
Sociologiska institutionen

Legitimiteten och det segregerade samhället

**– en kvalitativ studie om svensk polis och dess auktoritet
i segregerade bostadsområden.**

Författare: Cecilia Walmark
Masteruppsats SOCM04
30 hp
Vårterminen 2012
Handledare: Malin Åkerström

Abstrakt

Författare: Cecilia Walmark

Titel: Legitimiteten och det segregerade samhället –
en kvalitativ studie om svensk polis och dess auktoritet i segregerade områden.

Masteruppsats SOCM04

30 hp

Handledare: Malin Åkerström

Sociologiska institutionen, vårterminen 2012

Arbetets huvudsakliga syfte är att utforska polisens legitimitet i tre segregerade bostadsområden. Som det kommer att framgå finns det indikationer på att polisens legitimitet sviktar i dessa områden, vilket är en anledning till att jag har valt att förlägga studien hit. Förutom att utforska polisens legitimitet, har jag även som syfte att studera om det framkommer några specifika aspekter i polisens arbete som tycks påverka dess legitimitet positivt eller negativt. För att få svar på mina frågor har jag utfört sex stycken samtalsintervjuer med människor som arbetar och bor i segregerade områden. För att tolka och strukturera upp intervjumaterialet har jag tagit hjälp av Max Weber och hans beskrivning av legitimitet, samt den Weberinfluerade engelske statsvetaren David Beetham.

Analysen kan tolkas som att polisen har allt från en relativt hög, till en relativt låg grad av legitimitet hos de intervjuade. Överlag uttrycker de intervjuade tillit för att polisen är lagenlig och inte överskrider sina befogenheter. Flera ger även uttryck för att ha blivit positivt bemötta av polisen. Problemet återfinns istället i vad polisen uppnår i sitt arbete. De intervjuade ger uttryck för att de anser att polisen är maktlös när det kommer till att utreda brott och motverka kriminalitet. Intressant är emellertid att de intervjuade inte anser att det är polisen i sig som är ansvarig för bristen på resultat. De menar istället att det är svensk lagstiftning som begränsar polisens handlingsfrihet. En konsekvens tycks dock bli att vissa av de intervjuade börjar fundera över om och i så fall när det är värt att tillkalla polis.

När det kommer till positiva och negativa aspekter av polisen, tyder de intervjuades berättelser på att det är polisen själva som genom ett bra bemötande av människor påverkar sin legitimitet positivt. Det som till skillnad tycks påverka de intervjuade negativt är dels polisens maktlöshet, men även polisens icke auktoritära bemötande av ungdomar som beter sig kriminellt i områdena.

Nyckelord: polis, legitimitet, segregation, maktlöshet, ungdomar

Sammanfattning

Legitimitet är ett spännande och flitigt använt begrepp. Likaså talas det ofta i olika media om segregation och om bland annat polisens arbete i dessa områden. I det här arbetet har jag sammanfört de tre tingen, för att utforska polisens legitimitet i det segregerade samhället. Min ambition har inte varit att driva några teser eller att producera generella slutsatser. Genom att utforska har min önskan istället varit att vara öppen för det oväntade, för att på så vis eventuellt kunna ge ett bidrag till en något begränsad forskning på området.

För att få svar på mina frågor har jag genomfört sex samtalsintervjuer med affärsinnehavare i tre segregerade bostadsområden i en större svensk stad. För att tolka och strukturera upp mitt intervjumaterial har jag sedan valt att använda mig av den klassiska sociologen Max Weber, samt av den Weberinfluerade engelske statsvetaren David Beetham.

De intervjuades tycks känna förtroende för polisen i sig. De ger inte uttryck för att polisen skulle missbruka sina befogenheter, eller på annat sätt bryta mot samhällets lagar. Överlag anser de sig även bli bemötta på ett bra och trevligt sätt av de poliser de möter ute i områdena. Däremot visar de intervjuade ett stort missnöje när det handlar om vad polisen uppnår i sitt arbete. I alla utom en intervju ger intervjupersonerna egna exempel på polisens misslyckande när det gäller att utreda brott och gripa gärningspersoner. Flera av de intervjuade är emellertid tydliga med att säga att de inte anser att det är polisens fel att gärningspersoner går fria. De menar istället att det är svensk lagstiftning som begränsar polisens befogenheter och som de själva uttrycker det gör polisen maktlös. En konsekvens av polisens maktlöshet, är att ett par av de intervjuade kan förstås som att de numera drar sig för att tillkalla polis.

De intervjuades berättelser kan tolkas som att polisen har allt från en relativt hög, till en relativt låg grad av legitimitet hos de intervjuade. Det är polisen i sig som de intervjuade upplever som positiv, medan polisens bristande agerande däremot tycks påverka dess legitimitet negativt. Framförallt tycks det vara polisens maktlöshet, tillsammans med deras alltför höga toleransnivå mot kriminella ungdomar, som de intervjuade reagerar negativt på.

Tack

Ett stort tack till alla intervjupersoner som har gjort den här studien möjlig, till Anna Lönn Franko, min fantastiska intervjuassistent som såg till att samtalen flöt medan jag antecknade, till Malin Åkerström min handledare och sist men inte minst till alla människor jag har mött på sociologen i Lund och som har bidragit till att göra mina studier till ett nöje och en fantastisk tid i mitt liv

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställning	2
1.2 Avgränsning	3
1.3 Tidigare forskning	4
1.4 Val av teori	7
2. Teori	10
2.1 En legitim auktoritet, enligt Weber	10
2.2 Den legala auktoriteten	11
2.3 Legitimitetens tre grundläggande faktorer	13
2.3.1 Validitet utifrån regler	14
2.3.2 Rättfärdigande	15
2.3.3 Samtycke	16
2.4 Legitimitet, personliga ideal eller egenintresse?	16
3. Metod	19
3.1 Val av metod	19
3.2 Samtalsintervjuer	20
3.3 Etiska övervägande	22
3.4 Att analysera utan att förvränga	24
4. Legitimiteten och det segregerade samhället	25
4.1 Validitet utifrån regler	25
4.2 Rättfärdigande	30
4.3 Samtycke	35
4.4 Där polisen bär och där de brister	41
4.4.1 Polisens maktlöshet	43
4.7 Polisens bemötande av ungdomar	45
Sammanfattning	48
Referenser	50

1. Inledning

Legitimitet, Weber definierar begreppet som erkännandet av någons rätt att styra och att bli åtlydd (Weber 1983). Det gör legitimitet till en värdefull tillgång för alla som har behov av att upprätthålla en auktoritär ställning, utan att behöva förlita sig på våld eller hot om våld.

För polisen som är i fokus för den här studien är legitimitet viktigt av flera skäl. På ett praktiskt plan resulterar legitimitet i framförallt två saker. För det första betyder allmänhetens stöd att polisen effektivare kan bekämpa brott. För det andra leder legitimitet till att polisen genom sin auktoritet kan upprätta ordning även med små resurser, vilket leder till en tryggare miljö för såväl allmänhet som polis.

Syftet med följande arbete är att utforska polisens legitimitet i några av samhällets mer segregerade områden. Anledningen är bland annat att legitimitet bygger på att det finns åtminstone ett minimum av gemensamma värderingar som människor kan enas kring (Beetham 1991). Segregation innebär per definition att folkgrupper hålls åtskilda, vilket gör dessa områden extra intressanta att studera.

Det finns också mer märkbara indikationer på att polisens legitimitet sviktar i segregerade områden. Exempelvis har polis vid ett flertal tillfällen utsatts för stenkastning i några av dessa bostadsområden, vilket endast är en händelse bland många som kan tolkas som att polisen inte fullt ut erkänns rätten att styra och att bli åtlydda. Poliser har också gett uttryck för att det överlag är svårare att få boende i dessa områden att vittna om brott som har begåtts. Vidare visar siffror från den nationella trygghetsundersökningen att utrikesfödda överlag har lägre förtroende för polisen än andra (BRÅ 2010:80).

Forskning kring polisens legitimitet är fortfarande relativt begränsad. En del av den forskning som inledningsvis inspirerade mig och som uttryckligen använder sig av begreppet legitimitet, rör sig kring konceptet procedurell rättvisa (se ex. Sunshine och Tyler 2003, Lind och Tyler 1988). Något förenklat kan tankarna bakom begreppet sammanfattas med att polisen kan stärka sin legitimitet genom att upplevas representativ, vilket sker genom ett bra och rättvist bemötande av människor och grupper i samhället. Jag ställer mig emellertid tveksam till att ett bra bemötande är tillräckligt för att uppnå legitimitet. Därför har jag i följande arbete backat några steg från tanken om procedurell rättvisa. Min teoretiska utgångspunkt ligger istället i en mer heltäckande teori om hur legitimitet uppnås och bibehålls. Jag använder mig dels av

Weber och hans beskrivning av den legala auktoriteten, vad som utmärker den och vilka idéer den använder sig av för att legitimera sig. Jag använder mig även av den engelska statsvetaren David Beetham, som utifrån Webers tankar har sammanställt och delat upp legitimitet i tre universella grundstenar som även kan sägas inkludera procedurell rättvisa. Tillsammans bidrar Weber och Beetham till att ge en bredare tolkning av legitimitet och därmed blir det också möjligt för mig att studera polisens legitimitet ur ett mer obegränsat perspektiv.

1.1 Syfte och frågeställning

Som framgått ovan är studiens huvudsakliga syfte att utforska polisens legitimitet i segregerade bostadsområden. Jag har emellertid även den underliggande ambitionen att samtidigt se om det finns något påtagligt i polisens agerande, som kan förklara hur dess legitimitet kan komma att stärkas eller försvagas. För att undersöka detta har jag i denna explorativa studie begränsat mig till en viss kategori människor.

Till grund för analysen ligger intervjuer med affärsinnehavare i tre segregerade områden i en större stad. Intervjupersonerna har alla delat med sig av sina erfarenheter och åsikter om polisens arbete i respektive område. Segregation utmärks idag till stor del av etnicitet. I valet av bostadsområden har jag därför utgått från stadens hemsida över vilka etniciteter som karakteriserar stadens olika områden, samt hur många procent de utgör av de boende i området. De tre områden jag har valt har lägst procentandel av etniska svenskar.

Studien utgår från frågorna;

- *Vad har människor i segregerade områden att säga om svensk polis och hur kan detta tolkas i förhållande till polisens legitimitet?*
- *Framkommer det något specifikt i polisens agerande som kan förklara hur dess legitimitet kan komma att stärkas eller försvagas?*

1.2 Avgränsning

Studien ska förstås som en utforskande studie om den svenska polisens legitimitet i tre segregerade bostadsområden. Det för med sig att studien rör sig snävt på vissa områden, men

också brett i andra. Exempelvis har jag valt att intervjua affärsinnehavare. Affärsinnehavare i sig är en avgränsning. Affärsverksamheter är vanligtvis belägna vid naturliga samlingspunkter där många människor rör sig. Tanken med denna grupp är därför att de dels fyller en viktig funktion i sina bostadsområden där de möter och tar intryck av människor med olika etnicitet, kvinnor som män och i alla åldrar. Affärsinnehavare är också en grupp som kan ha haft en personlig kontakt med polisen, exempelvis på grund av inbrott eller skadegörelse. Med tanke på detta är det viktigt att tänka på att detta även medför möjligheten att deras syn på polisen också kan skilja sig avsevärt från andra grupper i områdena. En kvalitativ studie har emellertid aldrig som syfte att generalisera och det som framkommer i detta arbete är enbart knutet till de intervjupersoner jag pratar med. I övrigt finns det även en fördel med denna grupp som passar mitt tillvägagångssätt. Jag har velat ha intervjupersonernas spontana svar och jag har därför inte bokat möten i förväg. Affärsinnehavare är lätta att finna och de befinner sig dessutom i sin egen miljö där de är mer avslappnade, vilket jag anser gynnar studien. Att möta intervjupersoner i deras egen miljö är något som rekommenderas vid fältstudier. Tanken är att kontexten påverkar de intervjuades svar och att det därmed kan vara en fördel att föra samtalet där de har sin vardag (Ryen 2004:97).

Studien avgränsas också strikt till att utforska *polisens legitimitet*. Vad intervjupersonerna berättar kommer enbart att analyseras i relation till hur det kan tolkas i förhållande till detta. Det ägnas inget utrymme åt andra teorier som kan förklara dessa människors tankar och åsikter. Exempelvis sker ingen reflektion över ett eventuellt utanförskap och dess betydelse, som bland annat territoriell stigmatisering (Wacquant 2007), det vill säga bostadsområdets marginalisering uttryckt bland annat i etnicitet och fattigdom. Inte heller nämns ett utanförskap uttryckt i konstruerandet av in- och ut-grupper (Tajfel 1978, Elias och Scotson 2004), det vill säga människans behov av grupptillhörighet för att stärka sin identitet och självbild. Studien beaktar inte heller betydelsen av sociala band och lojaliteter som kan påverka människors syn på polisen. Studien håller sig med andra ord strikt till relationen mellan polis och intervjuperson, samt det som direkt berör polisens arbetsområde.

Istället för att endast ägna mig åt ett område är studien förlagd till tre olika områden. Anledningen är att möjligheten att få mer varierande svar ökar, vilket är positivt för en studie som har ett utforskande syfte. Kanske skiljer sig exempelvis brottsproblematiken åt i olika områden. Kanske arbetar polisen olika och kanske är de mer eller mindre synliga i olika områden. Segregerade bostadsområden skiljer sig vanligtvis även åt när det handlar om exempelvis etnicitet, vilket också det kan bidra till varierande svar. Jag vill emellertid

klargöra att etnicitet i sig inte är i fokus här, men då den är en del av verkligheten i dessa områden finns det hela tiden med i bakgrunden.

1.3 Tidigare forskning

Forskning kring polisens legitimitet är relativt begränsad trots att begreppet används flitigt i dessa sammanhang. En orsak kan vara att brottsförebyggande forskning gärna antar ett instrumentellt perspektiv som utgår från att människor agerar utifrån kalkylerande beslut och egenintresse. Följden blir att stora resurser läggs på att förebygga brott genom att göra dem mer riskfyllda, exempelvis genom ökad polisiär närvaro, kameraövervakning och belysning av allmän plats.

En annan och mer stabil strategi till att motverka brott är genom legitimitet. Anledningen är att legitimitet är normativt. För att återkoppla till Webers tankar dirigeras vad som är legitimt, samt vem som bör erkännas den legitima rätten att styra och att bli åttlydd, från samhällets trossystem om vad som är rätt och fel (Weber 1983). När polisen har legitimitet är det därmed troligt att de får mer stöd och mer hjälp från allmänheten, vilket leder till att de kan utföra sina arbetsuppgifter med bättre resultat.

Den forskning som uttryckligen berör polisens legitimitet är till stor del koncentrerad kring begreppet *procedurell rättvisa* och polisens representativitet. Detta nämndes redan i inledningen, men jag ska nu utveckla det något. Procedurell rättvisa innebär att människor känner sig rättvist behandlade. Här har hela förloppet, från första kontakt med polis till utdömande av straff betydelse. Begreppet ställs ofta i kontrast till *distributiv rättvisa*, som till skillnad innebär att människor fokuserar på att brott döms lika, oavsett exempelvis social status. Här är det utfallet av en dom som är det viktiga, inte vägen dit.

Sunshine och Tyler (2003) är några som utifrån ett tvärvetenskapligt perspektiv har forskat kring procedurell och distributiv rättvisa i förhållande till legitimitet. Dessa två forskare influeras bland annat av Durkheim och hans teori om solidaritet och moral. Durkheim menar att straffsystemet inte enbart har som syfte att avskräcka från brott, utan att det även fyller den viktiga funktionen att bekräfta och bibehålla samhällets värderingar (Sunshine och Tyler 2003). För att utveckla något skiljer Durkheim på *organisk solidaritet* och *mekanisk solidaritet*. Organisk solidaritet grundar sig på individualism och är framträdande när

människor är ömsesidigt beroende av varandra, exempelvis genom olika arbetsuppgifter i samhället. Mekanisk solidaritet bygger till skillnad på människors likhet och är resultatet av underliggande gemensamma normer som stärker samhällets kollektiva känsla (Durkheim 2007). Det är dessa normer som straffsystemet har som funktion att skydda och bekräfta enligt Durkheim och det är denna typ av solidaritet som Sunshine och Tyler tycks influeras av i sin studie. De menar att människor i sin tur identifierar sig med och stödjer en polis som upplevs representera och försvara gruppens värderingar. Hur människor sedan kommer att uppleva polisen som representativ menar de är beroende av hur polisen behandlar dem, det vill säga genom procedurell rättvisa (Sunshine och Tyler 2003).

I en studie kring sociala grupperingar och polisens representativitet, visar Sunshine och Tyler att deras teori till viss del stämmer. Studien tyder emellertid även på att användandet av procedurell rättvisa och representativitet inte alltid är tillräckligt för att polisen ska uppnå legitimitet. Anledningen är att människor som identifierar sig starkt med samhället inte har samma behov av att få sin grupptillhörighet bekräftad. Hos dessa människor blir istället upplevelsen av att polisen är effektiv, samt den distributiva rättvisan mer viktig för polisens legitimitet. Intressant är att Sunshine och Tyler menar att detta troligtvis även gäller för grupper som känner sig marginaliserade i samhället, men att det kvarstår att bevisa (Sunshine och Tyler 2003).

Kriminologen Justice Tankebe är en som har följt upp dessa tankar. I bland annat en artikel om polisen i Ghana, menar han att både procedurell rättvisa och ett effektivt arbete som ger resultat, är nödvändigt för polisens legitimitet (Tankebe 2008). En som har kommit till en liknande slutsats är kriminologen David Weisburd, som mottog Stockholmspriset i kriminologi 2010 för sin forskning kring platsens betydelse för kriminalitet (se *hot spot policing*). Weisburd's fokus är inte legitimitet, men han och hans kolleger gör antagandet att polisen ökar sin legitimitet om de motverkar brott, skapar goda relationer, samt ökar tryggheten för människor bosatta i brottsintensiva områden (Weisburd et al 2010).

Värt att notera här, är att ingen av ovanstående forskning är svensk. Tanken om procedurell rättvisa känns emellertid igen från Sverige. Bland annat har Westin och Nilsson i en rapport till rikspolisstyrelsen studerat attityd- och bemötandeproblem inom polisen (Westin och Nilsson 2009).

Betydelsen av polisen som representativ för grupper värderingar känns även igen från sociologen Micael Björk. Han har bland annat forskat kring den svenska polisen och deras sätt

att närma sig gängproblem (Björk 2006). I en antologi (2008) bidrar han med sina forskningsobservationer och diskuterar polisen i relation till muslimska gemenskaper i Göteborgs utkanter. Björk menar att det är vanligt att muslimska immigranter i dessa områden undviker att anmäla brott och att tala med polisen. En bakomliggande orsak menar han bland annat är att polisen upplevs rasistisk och ineffektiv. För att förändra detta menar Björk att polisen för det första måste engagera sig mer i områdena och det på ett sätt som går utanför de gängse polisiära uppgifterna, som att utreda brott och patrullera. Poliser måste lära sig om de kulturella och religiösa värderingar som utgör normen i dessa områden. De måste förstå hur dessa normer och värderingar styr de boendes syn på polisen som representanter av en helt annan typ av samhälle och kultur. För att förändra detta menar Björk att polisen måste möta och skapa en god relation till de ledargestalter som finns i områdena. Först då kommer muslimska människor att börja se polisen som även deras representanter och först då kommer de att känna tillit och stödja polisen i deras arbete (Björk 2008).

En annan sociolog som har studerat polisens bemötande ur ett något annorlunda perspektiv är Abby Peterson (2008). Hon har genomfört en studie som även den är förlagd till segregerade svenska områden och hennes fokus ligger på vikten av respekt. Genom att utgå från tidigare forskning menar Peterson att respekt ses som en viktig tillgång av många människor i marginaliserade områden. Respekt är något de strävar efter och i stort det enda som de känner att de själva kan kontrollera (Peterson 2008). I sin studie har hon observerat hur polis bemöter grupper vanligtvis bestående av unga män, samt huruvida polisen genom sitt agerande utmanar och berövar dem deras respekt, eller tillåter dem att bevara den intakt.

Peterson utgår i sin studie från Goffmans teori om vardagens interaktioner och rollspel. En teori som bland annat säger att människor försöker upprätthålla den roll/ image som de har byggt upp inför exempelvis kamrater och kollegor. För unga män i marginaliserade områden är det viktigt att inneha respekt och att inte tillåta någon att ifrågasätta den. I relation till detta gör Peterson en åtskillnad mellan två olika koder inom polisen. Den ena består av poliser som ser det som både rättfärdigt och användbart att använda sig av något slags tvång för att upprätthålla sin auktoritet. Detta leder till att dessa poliser har en tendens att söka konfrontationer och utmana unga mäns roller. Den andra gruppen består till skillnad av poliser som är av uppfattningen att tvång och våld sällan leder till något positivt. De försöker istället undvika onödiga konfrontationer och genom bland annat dialog försöker de även undvika att kränka och ifrågasätta de människor de möter (Peterson 2008).

Genom observationer av polisens interaktioner med framförallt unga män, har Peterson bland annat noterat att det finns stora likheter mellan den första typen av polis och de unga män de möter. När de befinner sig bland exempelvis kolleger och kamrater är de båda måna om att upprätthålla sin roll och respekt inför dessa. När det handlar om polisen leder detta ofta till att de genom tal och kroppsspråk provocerar de unga männen genom att ifrågasätta deras status. De unga männen svarar i sin tur emot för att visa mod. Interaktionen går in i en negativ spiral där båda parter försöker vinna över den andra, vilket i vissa fall kan leda till våld och där polisen alltid har fördelen av sina befogenheter. Den andra typen av polis undviker istället direkta konfrontationer. De går fram och samtalar, ibland om något alldagligt, men oavsett vad de pratar om försöker de undvika att provocera de grupper av unga män de möter. De kan handla om att använda humor, eller att inte gå fram för tätt och kränka de ungas privata sfär. I dessa fall har Peterson också noterat att det råder en relativt friktionsfri relation mellan polis och ungdomar, där de genom en slags överenskommelse kan arbeta och leva i samma område utan att se varandra som fienden.

1.4 Val av teori

Med tanke på den begränsade forskning som finns kring polisens legitimitet, vill jag här försöka bidra till att utforska polisens legitimitet ur ett vidare perspektiv. Jag menar att det bland annat har fördelen med sig att rent teoretiskt öppna upp för en utökad förståelse kring polisens legitimitet, som sträcker sig längre än till procedurell rättvisa. Ett vidare perspektiv innebär även att jag i större utsträckning kan tillvarata ett bredare intervjumaterial. Det medför i sin tur möjligheten att på ett mer specifikt plan kunna lyfta fram *vad* i polisens arbete intervjupersonerna upplever som positivt eller negativt, utan att vara alltför bunden av vad tidigare forskning visar.

I det här arbetet använder jag mig dels av Max Weber och dels av David Beetham. Den sociologiske klassikern Max Weber är förmodligen den mest välkända teoretikern när det kommer till legitimitet. I ett teoretiskt arbete från 1914 diskuterar han begreppet. Han skiljer på tre olika typer av legitima auktoriteter utifrån vilka idéer de legitimerar sig genom, samt vilken administration de omger sig med. Trots att många år har förflutit sedan Webers arbete publicerades, känns hans teori fortfarande aktuell och användbar. Det han framförallt bidrar

med till den här studien är en teori på makronivå, som samtidigt visar relationen mellan en legitim auktoritet och de människor den försöker motivera sin rätt att styra inför.

Det finns andra teoretiker som ligger närmare i tiden, exempelvis sociologen Jürgen Habermas (1976). Habermas gör en intressant problematisering av legitimitet i det kapitalistiska samhället. Kortfattat kan man säga att han menar att statens roll har reducerats till att legitimera kapitalismen i syfte att balansera och upprätthålla ett system, som är till förmån för ett fåtal vinstdrivande företag. Hans teori är intressant, men för att bli relevant för den här studien krävs något långsökta kopplingar ned till individnivå. Som det kommer att framgå i följande kapitel är Webers teori till skillnad direkt användbar, då polisen är en del av den styrande auktoritet som han beskriver.

Beetham vars teori jag också använder mig av är en statsvetare som influeras starkt av Weber. Han diskuterar bland annat bitar av Webers teoretiska produktion i en artikel i tidskriften *European Journal of Sociology* (1989) och det finns många fler exempel. I sin bok *The legitimation of power* (1991) som jag använder mig av, utvecklar han Webers teori om legitimitet genom att använda sig av statsmakter som exempel. Hur kan man exempelvis se om en stat har legitimitet eller inte hos sina medborgare? Det korta svaret är enligt Beetham att legitimitet visar sig i medborgarnas frivilliga vilja att följa de direktiv som ges. Så långt följer han Webers definition av begreppet. Beetham går emellertid steget längre och menar att Webers teori varken förklarar hur legitimitet uppnås eller bibehålls, vilket jag endast delvis instämmer med. Weber är inte tydlig när det gäller detta, men hans tankar återfinns i det mesta Beetham säger. Det Beetham emellertid gör är att han tar fasta på tre aspekter i Webers arbete som han utvecklar och lyfter fram som legitimitetens tre grundläggande faktorer. Han förtydligar även att legitimitet inte är ett statiskt tillstånd, utan en tillgång som endast kan uppnås och i längden bibehållas genom kommunikation och samarbete mellan över- och underordnad i en maktrelation. Legitimitet är på så vis beroende av såväl normativa som praktiska element.

Det som gör Beethams teori användbar för den här studien är framförallt att den bidrar med en användbar metod till att strukturera upp legitimitet i mer överskådliga delar. Tillsammans med Weber ger han en sociologisk förklaring på makronivå, vilket leder till en annan läsning och en annan förståelse av legitimitet. Allt som allt menar jag att detta tillsammans kan leda till att aspekter som tidigare varit dolda eller ignorerade, kan komma att synliggöras. Det har också

visat sig att Webers och Beethams förklaringar är mycket användbara i analysen av ett intervjumaterial.

2. Teori

I det här kapitlet presenterar jag Webers och Beethams teorier kring legitimitet. Weber gör en åtskillnad mellan tre olika typer av legitima auktoriteter som jag endast kort kommer att beskriva, för att därefter enbart fokusera på vad Weber kallar för den legala auktoriteten. Det är den som till stora delar utmärker det svenska samhället. Jag kommer att redogöra för vad som kännetecknar denna typ av auktoritet, vilka idéer den använder sig av för att legitimera sin rätt att styra, samt vilket regelverk den omger sig med. Därefter presenterar jag Beethams teori som till stora delar är ett utvecklande av Webers tankar. Tillsammans bidrar Weber och Beetham till att kunna bryta ner legitimitet i mer överskådliga och analyserbara bitar. Som det kommer att framgå kan dessa bitar eller kriterium som Beetham kallar dem, användas till att säga något om hur legitim polisen upplevs vara av intervjupersonerna. Det vill säga att hur många kriterier polisen uppfyller, säger något om deras grad av legitimitet, från obefintlig eller relativt liten, till relativt hög eller fullständig. Det säger även något om vad polisen upplevs göra bra, respektive mindre bra. Legitimitet är emellertid inte det enda som kan motivera människor att stödja och att lyda polisen. Kapitlet avslutas därför med en reflektion över hur legitimitet kan skiljas från egenintresse.

2.1 En legitim auktoritet, enligt Weber

En auktoritet definieras av Weber som att specifika befallningar kommer att åtlydas av en specifik grupp människor. Människor kan ha olika motiv till att lyda en auktoritet. Deras samtycke kan exempelvis baseras på tradition eller en vana av att lyda. Det kan även baseras på känslomässiga band, på personliga ideal eller på materiella fördelar. Detta innebär enligt Weber att det i alla former av auktoritet finns ett minimum av samtycke från underordnade (Weber 1983).

Weber menar vidare att ingen auktoritet frivilligt begränsar sig själv och sin existens till att enbart förlita sig på en eller flera av dessa motivationskrafter. Han menar att alla auktoriteter arbetar för att etablera och odla tron på dess legitimitet. De kan emellertid rättfärdiga sin legitimitet på olika sätt. Weber delar in rättfärdigandet i tre som han säger rena former (Weber 1983). Dessa ska ses som idealtyper. En idealtyp är enligt Weber inte en bild av verkligheten, utan en generalisering, en stereotyp bild som består av kärnan av det som ska studeras

Idealtyper är också godtyckliga då de definieras utifrån det problem som ska studeras, men Weber menar samtidigt att vi aldrig kan fånga den sociala verklighetens innersta väsen, eftersom den är ständigt rörlig och alltid kan presentera sig i många skepnader (Parkin 2002:28). I det här fallet rör det sig om former för legitimitet och att de är idealtyper innebär att en form av auktoritet inte utesluter att det även finns inslag av en annan.

Webers indelning består av legal auktoritet, traditionell auktoritet och karismatisk auktoritet. Den legala auktoriteten är den som mest känns igen från Sverige. Här legitimerar en auktoritet sin rätt på rationella grunder, där makten vilar på ett system av lagar som alla människor ska vara lika inför. Alla som ingår i detta samhälle är skyldiga att följa dessa lagar. De finns inga uttalade underordnade utan alla är medlemmar. Vidare är en legal auktoritet inte en enskild individ med absolut makt, utan det är ett maktsystem som vanligtvis verkar genom en byråkratisk organisation (Weber 1983).

En traditionell auktoritet legitimerar sig istället utifrån traditioner. Här ligger makten hos en individ som anses vara exceptionellt kunnig i traditionernas innebörd och som kan se till att de efterlevs och bevaras. Underordnade till denna form utav auktoritet är skyldiga att följa traditionerna och de lyder sin ledare av respekt för dennes kunskap. Organisationen runt en traditionsbunden ledare består främst av följeslagare som har valts ut på grund av sin lojalitet och inte på sin kompetens som är fallet i byråkratier (Weber 1983).

En karismatisk auktoritet baserar slutligen sin legitimitet på en enskild individs karisma. Karisma definieras av Weber som ett speciellt särdrag hos en person som skänker denna en aura av vara något extraordinärt (Weber 1983). Det kan exempelvis vara vishet, styrka eller hjältestatus.

Weber gör en fortsatt indelning över vad de olika formerna av legitima auktoriteter innebär, dels när det handlar om de idéer de odlar och legitimerar sig med och dels när det gäller det regelverk som strukturerar den administration som omger dem. I följande avsnitt nöjer jag mig med att presentera den legala auktoriteten som är den som är relevant för den här studien.

2.2 Den legala auktoriteten

Den idé som en legal auktoritet försöker hävda sin legitimitet på är i stort tanken om allas jämlikhet och allas lika rättigheter. Den legala auktoriteten talar till människans rationalitet enligt Weber. Den omger sig därför med en byråkratisk organisation, som genom sin strukturska garanterar att människor behandlas lika och som även gör den svår att missbruka. Vidare utmärks den legala auktoriteten av idén att alla samhällets lagar antingen ska etableras genom en kollektiv överenskommelse, eller genom påbud som i så fall är baserade på nödvändighet, värderingar eller båda delarna (Weber 1983).

Weber har ytterligare punkter för att beskriva den idé som den legala auktoriteten använder sig av för att motivera sin legitimitet. Dessa är emellertid inte relevanta för arbetet och jag tror att jag ändå har lyckats lyfta fram den huvudsakliga idén bakom en legal auktoritet. För polisen innebär den legala auktoriteten som de är en del av, att de framförallt måste behandla alla människor lika. De får inte bli föremål för misstankar om subjektiva arbetsinsatser, rasistiska påhopp eller på annat sätt misstänkas värdera människor olika högt.

Den renaste formen av en legal auktoritet omger sig med en byråkratisk organisation. Denna bestämmer vilka kriterier personal tillsätts efter och hur de ska arbeta. Weber nämner här ett antal kriterier och återigen presenterar jag endast de som har direkt relevans för studien. För det första är den byråkratiska organisationen tydligt uppdelad och varje avdelning har en klart definierad uppgift. För det andra måste anställda strikt följa de regler som deras avdelning och systemet i sin helhet har satt upp. För det tredje har anställda ingen möjlighet att förändra det som ligger utom hans eller hennes område och för det fjärde tillsätts personal utifrån meriter (Weber 1983).

Utifrån Webers teori har polisen endast i uppgift att ägna sig åt polisiära uppgifter. Polisen måste även strikt följa regelverket och får inte överskrida sina befogenheter. Att detta faktiskt har betydelse i realiteten märks exempelvis av medias hårda granskning av dåliga attityder bland poliser, samt i deras täckning av såväl tveksamma operationer som faktiska brott av poliser. Vidare måste poliser anställas efter de kriterier som fastställts och som är menade att sortera ut efter lämplighet och inte efter sociala kontakter etcetera. Slutligen visar Webers teori att det byråkratiska systemet gör att polisen inte har någon möjlighet att förändra det som ligger utanför deras eget arbetsområde. Polisen kan med andra ord inte förändra hur domstolar dömer, eller hur lagar stiftas.

Webers beskrivning av den legala auktoriteten känns fortfarande igen, vilket gör den aktuell för den här studien. Beetham som presenteras i följande avsnitt har utifrån Webers teori utformat en modell, som han menar inte enbart ger en förklaring till hur en stat skaffar sig legitimitet, utan även hur den bibehåller den.

2.3 Legitimitetens tre grundläggande faktorer

Beetham har tagit fasta på tre specifika delar i Webers teori, som han lyfter fram som legitimitetens essentiella grundstenar. Den första är regler som om än olika återfinns i alla former av legitima auktoriteter. Beetham kallar själv detta kriterium för *legal validity*. Den andra är de idéer en auktoritet använder sig av för att legitimera sig, vilket Beetham benämner *justifiability*. Slutligen är den tredje och sista saken som Beetham tar med sig från Weber det frivilliga samtycke som utmärker en auktoritet, vilket han kallar *consent*. Beetham menar att dessa tre faktorer är det som utgör legitimitetens grundläggande struktur och som är de samma oavsett vilken auktoritet som studeras och var i världen den återfinns (Beetham 1991:12-13). För att referera till Beethams tre kriterier använder jag för enkelhetens skull de svenska begreppen *validitet utifrån regler*, *rättfärdigande* och *samtycke*.

Även om all legitimitet bygger på bland annat regler, kan samhällen ha olika regler och även rättfärdiga dem på olika sätt. Enligt Beetham är anledningen att samhällens trossystem kan ha sitt ursprung i olika källor till legitimitet. Han skiljer här mellan yttre och inre källor. Yttre källor är sådana som anses vara universella, som exempelvis religion och vetenskapliga rön. Inre källor är av en mer nationell karaktär, som exempelvis traditioner. En annan inre källa och som till skillnad från traditioner återfinns i nuet, utgörs av samhällets invånare och i vad de vill och önskar (Beetham 1991).

Tillsammans med Webers beskrivning av det rationella tänkandet och den legala auktoriteten, kan detta innebära att polisen i takt med att samhället blir mer mångkulturellt och även etniskt segregerat, i allt högre grad kan behöva använda sig av medborgarna som källa till legitimitet. Att basera legitimitet på religion blir för polisen mer komplicerat när det finns flera trosriktningar. Vetenskapliga rön blir i sin tur svårt att använda när det finns starkt troende människor. Traditioner blir eventuellt ännu svårare att basera legitimitet på, då dessa kan vara en produkt av såväl nationer som av religion. Oavsett vilka källor till legitimitet polisen

använder sig av, är det enligt Beetham avgörande att där finns några gemensamma värderingar som människor kan enas kring och legitimitet byggas på (Beetham 1991).

Validitet utifrån regler, rättfärdigande och samtycke är också de tre faktorer som bibehåller legitimitet om de uppfylls. Samhällen förändras emellertid och för att legitimitet ska kunna bibehållas, måste den följa samhällsutvecklingen menar Beetham (Beetham 1991). Nedan följer en något mer utförligt redogörelse för varje kriterium, samt hur de ska kunna observeras och användas för att tolka intervjupersonernas berättelser.

2.3.1 Validitet utifrån regler

Validitet utifrån regler är det första kriteriet för legitimitet och med det menar Beetham att en auktoritet måste anpassa sig till etablerade regler i samhället för att uppfattas som legitim. Det motsatta förloppet är att en auktoritet som bryter mot dessa regler kan upplevas som illegitim (Beetham 1991:20). Regler för validitet kan både vara formella som i lagstadgar, eller informella som i sedvanor. De reglerar såväl vem som har rätt till en maktposition, som hur denna makt får utövas (Beetham 1991).

Vad som gör detta kriterium nödvändigt för legitimitet, är enligt Beetham att människor överlag har en inneboende respekt för regler. Reglernas styrka ligger vidare i att de vanligtvis har stöd i samhällets normer, eller motiveras genom dessa. Därmed blir de också svåra att ifrågasätta utan att provocera fram reaktioner från det övriga samhället. Den som stöder sin auktoritet och sitt agerande på regler står därmed på relativt säker mark. Desto mer en auktoritet åberopar reglernas betydelse, desto mer måste de emellertid själva följa dem för att deras legitimitet ska förbli intakt (Beetham 1991:68).

Som framgått ovan i och med Weber och hans beskrivning av den byråkratiska samhällsformen, innebär validitet utifrån regler framförallt två saker för svensk polis. För det första att poliser utbildas och anställs utifrån kriterium som samhället accepterar och kanske framförallt att de upplevs som rätt representanter för sitt yrke och sin maktposition. Det är här tankarna om procedurell rättvisa kan sägas komma in, då det till stor del är hur polisen bemöter allmänheten som avgör hur människor upplever dem. För det andra är det avgörande att polisen själv, i sin roll som upprätthållare av lag och ordning följer svensk lagstiftning både i sitt professionella agerande och i det privata.

För att utforska polisens legitimitet utifrån det första kriteriet kommer följande analys att koncentrera sig kring hur intervjupersonerna upplever polisen. Indikatorer på att polisen har validitet utifrån regler är om intervjupersonerna känner tillit för deras yrkesroll, det vill säga om polisen upplevs som objektiv i sitt bemötande, samt pålitlig i sitt professionella utövande. Indikatorer på att polisen inte uppfyller det första kriteriet för legitimitet är om intervjupersonerna saknar tillit, det vill säga om de upplever sig bli orättvist behandlade av polisen, samt saknar förtroende för dess professionalitet.

Att följa samhällets regler är inte tillräckligt för att polisen ska uppnå och bibehålla legitimitet. Som Beetham lyfter fram kommer det förr eller senare uppstå situationer då reglerna för validitet kommer att ifrågasättas. Regler är enbart regler och dess berättigande behöver därför i längden kunna motiveras (Beetham 1991). De måste förklaras och rättfärdigas på ett sätt som ligger bortom dem själva, vilket leder vidare till nästa avsnitt och nästa kriterium för legitimitet.

2.3.2 Rättfärdigande

Med rättfärdigande menar Beetham att en auktoritet till viss del är beroende av att kunna förankra sin rätt att styra och sin rätt att bli åtlydd i samhällets normer. Det vill säga att de regler en maktbärande använder för att få sin validitet, måste kunna förklaras och förstås utifrån samhällets värderingar. Utan detta saknas den moraliska grund på vilken en legitim auktoritet kan få erkännande och stöd av sina underordnade (Beetham 1991:69-90). Illegitimt är det därmed när de regler som en auktoritet stöder sin rätt på saknar förankring i samhällets normer. Illegitimt riskerar det också att bli det när det saknas gemensamma värderingar i samhället (Ibid 1991:20).

Tidigare nämndes källor till legitimitet. Det är i dessa källor som normer och värderingar har sin grund. Källan till det som motiverar och förklarar samhällets regler och lagar varierar mellan samhällen och likt regler kan de även förändras inom samhällen (Beetham 1991). För polisen betyder detta att de måste försöka motivera sina befogenheter och sitt agerande utifrån värderingar som är gemensamma för samhället. De måste även följa med i samhällets utveckling och anpassa sitt rättfärdigande därefter.

I följande analys utforskas polisens rättfärdigande genom hur väl intervjupersoner förstår och accepterar deras arbetsmetoder. Indikatorer på att polisen uppfyller kravet på rättfärdigande är bland annat om intervjupersonerna förstår och accepterar polisens arbete, eller om de förstår och accepterar de lagar som polisen arbetar efter. Indikatorer på att polisen inte har lyckats rättfärdiga sitt arbete på ett acceptabelt sätt är istället om intervjupersonerna ifrågasätter polisens arbetsmetoder, eller om de ifrågasätter de bestämmelser polisen arbetar efter.

2.3.3 Samtycke

Det sista kriteriet för legitimitet är samtycke. Det vill säga att en auktoritet som polisen, måste få synliga bevis av samhällets invånare på att dessa accepterar deras maktbefogenheter. Exempelvis kan detta ske genom att människor anmäler brott, att de ställer upp och vittnar om brott som begåtts, eller på andra sätt stöder polisen i deras arbete. Om en auktoritet inte får detta stöd av sina underordnade är legitimiteten svag, menar Beetham (Beetham 1991).

Samtycket fyller två viktiga funktioner. För det första skapar det ett normativt band mellan auktoritet och underordnad (Beetham 1991). I det här fallet får både polis och invånare skyldigheter mot varandra, polisen att utreda brottet ifråga och invånarna att stödja dem i detta. För det andra har ett öppet stöd och samtycke en symbolisk makt (Beetham 1991). När exempelvis vittnen till brott träder fram och hjälper polisen, sänder de samtidigt en signal till det övriga samhället att de accepterar och stöder polisens rätt att agera, utreda och att anhålla lagöverträdare.

I det här arbetet kommer samtycke att studeras utifrån hur villiga intervjupersonerna är att anmäla brott och att vittna. Samtycke kan tyckas vara det kriterium för legitimitet som är enklast att studera. Enligt Beetham måste emellertid samtycke förstås som något människor frivilligt ger. Det måste även finnas en valmöjlighet, då det är genom att välja något framför något annat som legitimiteten bekräftas (Beetham 1991). Det man emellertid bör tänka på här och som Beetham inte problematiserar, men som Weber lyfter fram, är att det kan finnas fler anledningar än legitimitet till att människor frivilligt väljer att stödja och samarbeta med en auktoritet, som i det här fallet polisen.

2.4 Legitimitet, personliga ideal eller egeninteresse?

Att människor kan ha olika motiv för att stödja polisen, gör det betydligt mer komplicerat att bedöma när människors handlingar är ett resultat av legitimitet. Att det här arbetet har som syfte att studera polisens legitimitet gör det emellertid viktigt att reflektera över detta. Enligt Weber kan människor bland annat drivas av tradition eller en vana av att lyda. De kan även motiveras av känslomässiga band, personliga ideal eller av materiella fördelar (Weber 1983). Hur känslomässiga band och egeninteresse skiljer sig från legitimitet känns relativt klart, men vad som skiljer tradition och personlig moral från legitimitet är mindre tydligt.

Tyler med flera skiljer mellan instrumentella och normativa motiv, där den förra inbegriper egeninteresse och den senare personlig moral. De menar att människor som drivs av instrumentella skäl kan motiveras av att de ser polisen som effektiv och duglig i att bekämpa brott, samt i att upprätthålla ordning. När de ser resultat blir de med andra ord mer benägna att fortsätta stödja polisen. Människor kan också motiveras till att lyda polisen om de anser att priset för olydnad är för högt (Sunshine och Tyler 2003, Tyler 2006). I båda fall är det avgörande att polisen är högpresterande. Om polisens effektivitet sjunker minskar även stödet från människor som agerar utifrån egeninteresse, samtidigt som det finns en risk att brottsligheten ökar.

Normativt menar Sunshine och Tyler att människor kan motiveras av legitimitet eller av personlig moral. De gör här en enklare indelning än Weber som även inkluderar traditioner och personlig lojalitet. Legitimitet innebär som nämnts i inledningen, erkännandet av någons rätt att styra och att bli åtlydd (Weber 1983). Det betyder att människor även accepterar beslut som de inte instämmer med, vilket är det som är legitimitetens styrka. Sunshine och Tyler menar till skillnad att personlig moral innebär att människor fattar beslut utifrån situation och vad de då personligen anser är rätt eller fel, vilket medför att de enbart stöder polisen när de instämmer med deras arbete. Sunshine och Tyler medger att det är svårt att skilja legitimitet från personlig moral och menar att detta egentligen endast är möjligt att se när en person vänder sig emot en auktoritet (Sunshine och Tyler 2003, Tyler 2006).

Utifrån dessa beskrivningar kan man säga att Sunshine och Tyler tydliggör skillnaden mellan instrumentell och normativ motivation något, men likt Weber ger de egentligen ingen tillfredsställande förklaring till vad som skiljer legitimitet från personlig moral och traditioner, i de fall dessa överensstämmer med varandra. Moral kan återfinnas i samhällets trossystem,

där Weber, tillika Beetham, Sunshine och Tyler menar att även legitimitet har sin grund (Weber 1983, Beetham 1991, Sunshine och Tyler 2003, Tyler 2006). Likaså kan traditioner komma att etablera sig där. Det leder till frågor om vad som egentligen skiljer legitimitet ifrån andra normativa motiv, samt vem eller vilka som har rätt att bestämma vad som är legitimt och vad som är personlig moral, traditioner etcetera?

Begreppet legitimitet är komplicerat och kan diskuteras länge. Som det har framgått är det många obesvarade frågor kring legitimitet och andra normativa motiv, vilket leder till att jag här inte kommer att göra någon åtskillnad mellan dem. Jag tar istället en annan väg. Enligt Beetham bygger legitimitet i grunden på gemensamma värderingar, vilket gör människors åsikter viktiga för att förstå vad som anses legitimt. Med tanke på detta låter jag här de intervjuade tala om för mig vad de tycker är rätt och vad de tycker är fel med polisens arbete. Jag menar att samtalen kan ge en inblick i vilka värderingar de har, samt huruvida de överensstämmer med polisen och dess verksamhet. Därmed kan intervjuerna också säga något om polisens legitimitet.

Även om jag inte gör en åtskillnad mellan olika normativa motiv, är det fortfarande intressant att skilja dessa ifrån instrumentella motiv. Om exempelvis den enda anledningen till att en intervjuperson anmäler ett inbrott är för att få ut försäkringspengar, kan jag säga att personen ifråga drivs av egenintresse. Personliga fördelar av detta slag skiljer sig markant från legitimitet. Det handlar inte om vad som rätt och fel, utan om vad man kan vinna. Som jag har nämnt ovan kräver detta en högpresterande polis, vilket ändå inte garanterar att polisen får stöd i sitt arbete.

För att skilja mellan instrumentella och normativa motiv observerar jag och lyssnar på vad intervjupersonerna ger uttryck för. Uttrycker de sig exempelvis utifrån mer etiska aspekter och ur ett bredare samhällsperspektiv, rör det sig förmodligen om normativa motiv. Talar de till skillnad mestadels utifrån sig själva och sätter sig själva i centrum är det mer troligt att det rör sig om instrumentella motiv.

3. Metod

Mitt syfte är att utforska polisens legitimitet i det segregerade samhället. Jag har därför valt att arbeta induktivt och att låta samtalsintervjuer med ett antal intervjupersoner visa vägen för det fortsatta arbetet. Arbetssättet har medfört vissa svårigheter, bland annat innebär samtalsintervjuer att jag har fått ett brett material att strukturera upp. Jag har även stött på vissa språksvårigheter och jag har haft etiska överväganden att ta hänsyn till. Trots detta anser jag att arbetssättet har gagnat syftet och att jag genom att låta intervjupersonerna styra samtalet har vunnit mycket. I det här kapitlet redogör jag för mitt tillvägagångssätt, hur jag har löst svårigheter och reflekterar även över vad som hade kunnat förbättras.

3.1 Val av metod

Jag har arbetat induktivt med det här arbetet. Mitt beslut att använda mig av Webers och Beethams teorier fattades då materialet var insamlat. Att jag har arbetat induktivt, innebär emellertid inte att jag har samlat mitt empiriska material utan någon som helst kunskap om vad legitimitet kan innebära. Tvärtom har jag redan från början gjort mycket research om bland annat tidigare forskning på området, etcetera. Det jag emellertid fann var att forskningen är begränsad. Genom att arbeta induktivt har jag kunnat välja teori efter empiri, istället för tvärtom. Genom mitt tillvägagångssätt har jag velat hålla ett öppet sinne och bidra till att bredda förståelsen för polisens legitimitet. Jag har sedan genomfört det genom att använda mig av samtalsintervjuer, som ett sätt att låta intervjupersonerna själva styra samtalet och därmed ge dem möjligheten att lyfta fram sitt egna perspektiv.

Att arbeta induktivt innebär enligt Persson att man utmanas att inte vara selektiv i den information man hämtar in. Anledningen är att man inte från början vet vad som kommer att vara viktigt för studien (Persson 2008:44). Här ligger också en av svårigheterna. Att arbeta induktivt innebär att man vanligtvis får mycket material som man i efterhand måste gallra i för att finna det som är relevant. Fontana och Frey menar att detta är något som inte problematiseras tillräckligt i många studier. Vad gallrar man exempelvis bort? Tas motsägelsefullt material med i analysen etcetera? De menar även att författaren till en studie där stora delar av det ursprungliga materialet sorteras bort, inte kan påstå sig vara objektiv.

Lika lite kan hon eller han påstå sig vara osynlig i själva analysen (Fontana och Frey 2000:661).

Jag har genomfört sex intervjuer och trots att mycket lite av det som har sagts har varit irrelevant för studiens syfte, har även jag varit tvungen att sålla i mitt material för att uppnå en sammanhängande analys. Jag har haft stor hjälp av de teorier jag har valt att använda, men hur jag har valt att strukturera mitt arbete, samt vad jag har valt att lyfta fram i studien innebär precis som Fontana och Frey skriver, att jag som person är närvarande i texten och även påverkar den genom mina val. Det jag emellertid är noga med att göra är att även inkludera de exempel som skiljer sig från de andra. På så vis menar jag att jag tar hänsyn till komplexiteten i mitt intervjumaterial och inte försöker tvinga mitt material att passa in när det i själva verket urskiljer sig.

3.2 Samtalsintervjuer

Under hösten 2010 utförde jag sex intervjuer med affärsinnehavare i tre segregerade bostadsområden i en större stad i Sverige. Jag ställde dem frågan vad de tycker om polisens arbete? Utifrån detta har jag sedan kunnat låta fyra intervjuer flyta fritt, med endast få ingripanden från mig när jag har behövt få något förtydligat. I de resterande två intervjuerna har jag fått styra samtalet mer. I det ena fallet har det berott på att intervjupersonerna har varit ytterst fåordiga och i det andra på grund av att intervjupersonen har övergått till andra ämnen. De intervjuade har i dessa två intervjuer även det gemensamt att deras svenska är relativt begränsad. Om det inte redan hade framgått under intervjuerna avslutade jag från och med den andra intervjun, med att fråga om intervjupersonerna tillkallar polis vid behov. Vad jag har velat uppnå med frågan är en bild av hur villiga intervjupersonerna är att blanda in polisen och eventuellt varför.

Fördelen med samtalsintervjuer är att de låter intervjupersonens perspektiv komma fram. När man inte på förhand är säker på vad man är ute efter, är det enligt Ryen också det bästa alternativet (Ryen 2004:44). Enligt Liamputtong kan det även vara en fördel att använda samtalsintervjuer när man intervjuar människor från andra kulturer. Med ett mer öppet tillvägagångssätt minskar risken för att man ställer frågor som är baserade på fördomar eller okunnighet om de människor man möter (Liamputtong 2007:96). I den här studien intervjuar jag människor som bor i områden som skiljer sig från de jag själv vanligtvis vistas i. De

intervjuade är också människor med en annan etnicitet än min egen. Genom att låta de intervjuade föra samtalet får jag deras perspektiv, samtidigt som jag minskar risken att ställa mindre bra frågor. Inte minst är detta viktigt med tanke på att jag är beroende av att få en god relation till de människor jag intervjuar. Jag vill inte heller att dessa människor ska få en negativ erfarenhet av vårt möte.

Svårigheter som jag har stött på är bland annat att materialet tenderar att bli omfångsrikt utan intervjuguide, vilket gör att det kan vara svårt att sammanställa. Som jag nämnde ovan har jag löst detta genom att använda mig av Weber och Beetham som teoretisk utgångspunkt. Tillsammans håller deras förklaring och beskrivning av legitimitet en bredd som jag anser gör intervjumaterialet rättvisa. Med det menar jag att dessa teorier tillåter mig att ta tillvara på stora delar av det som de intervjuade säger. Det jag väljer att inte ta med är det som kan tolkas som direkta upprepningar av intervjupersonerna, eller det som inte har anknytning till polisen.

En annan svårighet är att samtalsintervjuer kräver en duktig intervjuare. Detta har jag varit medveten om, men vad jag däremot inte förutsåg var att jag inte skulle få tillåtelse att spela in våra samtal. Att lyssna medan jag antecknar och samtidigt vara tillräckligt snabb att ställa viktiga följdfrågor har varit svårt. I efterhand har jag även upptäckt att många frågor försvann under den processen. Det här är en sak jag anser att jag hade kunnat göra bättre. Ett sätt hade varit att om möjligt upprätta en mer långvarig kontakt med intervjupersonerna, där man kan återkomma för att följa upp vissa frågor.

En utmaning med att inte använda bandspelare har för mig varit att inte vara selektiv i det jag väljer att anteckna, vilket skulle ha motarbetat mitt induktiva tillvägagångssätt. Detta är i sig en omöjlig uppgift. Jag har emellertid kunnat reducera selektiviteten genom att ha hjälp av en intervjuassistent. Direkt efter varje intervju har vi diskuterat vad som har sagts och hänt under mötet. Vissa uttryck och fraser har jag då blivit påmind om och har därmed kunnat fylla ut mina anteckningar.

En intervjuassistent kan ha både för- och nackdelar. En välbekant nackdel kan vara att den intervjuade kan känna sig i underläge. Därför brukar det normalt sätt enbart rekommenderas vid gruppintervjuer, då det istället kan vara en fördel att ha en intervjuare som kan engagera sig i samtalet, medan den andra har som uppgift att anteckna (Flick 2009:196). I det här fallet anser jag att en assistent enbart har gagnat mitt arbete. Det är endast i en intervju med en mor och son som jag fick en känsla av att de inte var helt öppna i sina svar. Dessa två var med andra ord inte i numerärt underläge och deras avvaktande svar kan ha andra förklaringar som

jag kommer att ta upp i analysen. I övrigt fann jag inga indikatorer på att någon av de intervjuade kände sig i underläge. Vi mötte de intervjuade i deras egna vardagsmiljöer, i deras egna affärer och jag upplevde alla intervjuade som ytterst bestämda när de delade med sig av sina åsikter.

Något som jag ser som en stor fördel med att ha en assistent i det här fallet, är att hon har kunnat se till att intervjupersonerna har kunna fortsätta att prata obehindrat. Hon har behållit ögonkontakt och uppmuntrat de intervjuade att fortsätta prata. Mitt antecknande har på så vis inte stört intervjupersonerna, vilket hade kunnat hända om jag hade varit ensam. Intervjuerna har på så vis inte blivit ryckiga eller innehållit några direkta pauser, vilket jag menar är viktigt om man vill ha människors spontana berättelser. Jag hade eventuellt kunnat utesluta en assistent och istället valt att ägna hela min uppmärksamhet åt intervjupersonen, för att sedan anteckna efter vårt möte. Detta hade emellertid inneburit risken att jag hade blivit tveksam för vad de intervjuade egentligen sade och hur de uttryckte sig. En van intervjuare kanske inte skulle känna denna tveksamhet, men tack vare mitt direkta antecknande känner jag mig trygg i att jag i min analys återberättar de intervjuades ord korrekt.

Att inte kunna spela in samtalen har inte enbart inneburit svårigheter. Det finns även en stor fördel. Enligt Ryen är det en vanlig upplevelse bland många forskare, att den mest intressanta informationen kommer efter att bandspelaren stängts av, när människor kan känna sig mer avslappnade (Ryen 2004:60). Under fem av intervjuerna har jag också upplevt intervjupersonerna som ytterst frispråkiga och ohämmade. Med tanke på att de inte har velat bli inspelade, förstår man att samtalen troligen hade fått en helt annan karaktär om jag hade försökt och lyckats övertala dem att ändra sig.

Vid två tillfällen har jag stött på språksvårigheter, vilket är att räkna med när man utför intervjuer i etniskt segregerade områden. Det här har jag inte kunnat lösa med mer än att ställa följdfrågor för att försäkra mig om att jag förstår dem rätt. Det är dessa två intervjuer som jag nämnde tidigare, där jag har fått gå in och styra samtalet något mer. Jag har varit ytterst noga med att inte använda mig av material från dessa intervjuer i analysen, som jag är det minsta orolig över om det är rätt uppfattat eller inte. Intervjuerna finns emellertid med och erbjuder två intressanta undantag från de andra fyra.

I det här arbetet har jag i övrigt samlat in mina intervjuer genom att direkt från gatan gå in i butiker, presentera mig själv och mitt syfte, för att sedan fråga butiksinnehavarna om de har lust och möjlighet att prata med mig. Den fördel jag anser att jag vinner med detta, är att jag

får intervjupersonernas spontana berättelser och inte deras förberedda. Det är emellertid inget jag rekommenderar vid en utökad studie. Under arbetet med att sammanställa och strukturera upp materialet väcktes specifika frågor som hade varit intressant att ha svaret på. Nu var det inga frågor som var direkt relevanta för studien, men känslan är att vid en utökad studie vinner man på att ha en kontinuerlig kontakt med intervjupersonerna, där man enkelt kan återvända för att fråga vidare.

3.3 Etiska övervägande

När man utför en studie om legitimitet i segregerade områden, blir etnicitet en intressant och underliggande faktor som är svår att blunda för. Min självklara tanke var att fråga mina intervjupersoner var de kom ifrån, men då jag träffade min första intervjuperson ändrade jag mig. Rashid som jag här har valt att kalla honom gick med på att intervjuas men ville inte bli inspelad, för som han uttryckte det: ”...det är känsligt att tala om andra som bor här. Folk kan bli arga”. Rashid ville inte spelas in då han inte ville att samtalet skulle kunna knytas till honom.

Att intervjupersonen inte ville att samtalet spelades in har i sig inget med etnicitet att göra. Det fick mig emellertid att tänka om och jag tror att jag har vunnit mycket på detta. Som Fontana och Frey skriver är sättet jag bemöter de intervjuade på avgörande för hur vår relation ska utvecklas (Fontana och Frey 2000:655). Att vara ödmjuk och ta hänsyn till de intervjuades situation kan exempelvis vara ett sätt att uppnå en positiv och konstruktiv relation, vilket var den väg jag också omedelbart föll in på.

Det har pågått och pågår ständigt studier i och om dessa områden där etnicitet är en faktor som ingår. Likaså har många av dessa segregerade områden fått stor medial uppmärksamhet, som även den direkt eller indirekt har handlat om invandringsproblem. Min studie handlar om polisens legitimitet och är till skillnad inte beroende av specifika etniciteter som en faktor att undersöka. Jag har med andra ord inget egentligt behov av att veta vilken etnicitet mina intervjupersoner härstammar från. Det jag har fått tillbaka är engagerade intervjupersoner som har delat med sig av sina upplevelser av polisen och jag tror att den positiva atmosfär som infann sig, i alla fall delvis kan tillskrivas det faktum att jag lämnade deras etnicitet utanför.

3.4 Att analysera utan att förvränga

Det jag upplever som den stora svårigheten, är att analysera vad intervjupersonerna säger utan att förvränga det. För det första har delar av samtalen försvunnit i det här arbetet på grund av att jag inte har haft möjlighet att spela in intervjuerna. Som jag nämnde ovan har jag gjort det bästa av problemet genom att ha en assistent som har kunnat bidra med sitt minne och sitt perspektiv, vilket har reducerat selektiviteten i materialet. Holstein har också visat att det går att arbeta på detta sätt, till och med i en tradition som är inspirerad av etnometodologi och konversationsanalys. I en studie förlagd till rättsalar får även han förlita sig till anteckningar (Holstein 1993).

För det andra måste jag även göra ett urval av materialet för att uppnå en sammanhängande struktur på det. Det problemet har jag löst genom att framförallt använda Beethams teori som verktyg och som ett sätt att sälla bort material som antingen är överflödigt, eller som inte blir relevant i sammanhanget. Återigen vill jag emellertid poängtera att jag har varit noggrann med att ta med de citat och exempel som kan tolkas som att det motsäger min analys.

Det tredje och eventuellt största utmaningen är enligt mig, att analysera mina utvalda exempel på ett sätt som jag anser gör intervjupersonerna rättvisa. Som Silverman lyfter fram är det viktigt att tänka på att inte analysera samtal utan att reflektera över vad som sagts tidigare och även i vilken kontext det sägs. Man bör med andra ord alltid finna sekvenser av tal som hör ihop och inte analysera en fras utan att fundera över vad som eventuellt föranledde den (Silverman 2000:831).

I det här arbetet är jag ytterst aktsam när jag analyserar de intervjuades ord. Under mitt arbete med analysen har jag börjat med att studera varje intervju var för sig, vilket jag ser som ett sätt att inte rycka citat ur sin kontext och som ett sätt för mig att behålla en mer fullvärdig bild av intervjupersonen. Detta är emellertid inte den analys jag presenterar här. För att undvika upprepningar för läsarens skull, gör jag här istället ett tematiskt upplägg där intervjupersonernas åsikter blandas.

4. Legitimiteten och det segregerade samhället

De intervjuer som ligger till grund för den här studien utfördes under hösten 2010, strax efter att den person som i media fick namnet ”nya lasermannen” hade gripits. Trots denna högaktuella händelse nämns mannen endast snabbt i en intervju. Istället är det problem av en helt annan karaktär som intervjupersonerna har fokus kring och sätter i samband med polisens arbete.

Nedan börjar jag med att analysera de intervjuades berättelser utifrån Beethams tre kriterier, samt Webers beskrivning av legitimitet. Vad som framkommer är att de intervjuade till stora delar upplever polisen som trevliga och att de inte ser att polisen på något sätt skulle missbruka sin maktposition. Det stora problemet tycks istället återfinnas i det kriterium som Beetham kallar rättfärdigande. I alla utom en intervju ifrågasätts polisens arbete. Intressant är emellertid att de intervjuade inte anklagar polisen i sig utan de lagar de måste arbeta efter. De ger bland uttryck för att lagen gör polisen maktlös. Analysen tyder vidare på att detta eventuellt får konsekvenser för det sista kriteriet, där minst en av de intervjuade tycks fundera över om det numera är värt att tillkalla polis, när de ändå inte kan göra särskilt mycket.

Utöver detta framkommer en del andra intressanta saker. Bland annat blir det tydligt att polisen är beroende av andra myndigheter för sin legitimitet, samt att polisens legitimitet även kan vara beroende av hur väl de utför sin uppgift att öka tryggheten och att minska brottsligheten. Det framkommer även två direkta problem i polisens arbete som de intervjuade tycks reagera negativt på. Det första är och som jag nämnt tidigare att de intervjuade ser polisen som maktlös. Det andra är hur de intervjuade upplever att polisen särbehandlar ungdomar i områdena genom att acceptera deras kriminella beteende. Jag avslutar kapitlet med att diskutera dessa två problem och dess eventuella konsekvenser för polisens legitimitet.

4.1 Validitet utifrån regler

Utifrån Beethams teori är validitet utifrån regler det första kriteriet för legitimitet. Med detta menar Beetham att människor i regel känner en stor tilltro och respekt för regler, vilket medför att även en auktoritet måste följa samhällets etablerade lagar för att de inte ska upplevas missbruka sin makt. Även Weber lyfter fram reglernas betydelse. Hans beskrivning

av den legala auktoriteten liknar den typ av legitim auktoritet som karakteriserar det svenska systemet. Det vill säga att det är en auktoritet som omger sig med en byråkratisk administration och som till stor del legitimerar sig utifrån idén om jämlikhet. När man överför Webers beskrivning på polisen ser man att dess byråkratiska regelverk bland annat säger att polisen endast ska ägna sig åt sin specifika arbetsuppgift. Polisen måste följa de lagar och regler som uppställts för dem i arbetet. De måste behandla alla människor lika och de måste upplevas vara rätt representanter för sitt yrke.

I mina samtal med de intervjuade framgår det att polisen med ett fåtal undantag tycks följa dessa ovan nämnda kriterier. De intervjuade ger i stort intrycket av att ha förtroende för polisen när det handlar om huruvida de följer regler eller inte. De intervjuade ger inte uttryck för några åsikter som kan tolkas som att polisen skulle överskrida sina befogenheter, eller på annat sätt missbruka sin position. Ett exempel på detta är Rashid, en man i 40-årsåldern som jag träffar i en liten kvartersbutik. Om polisen säger han bland annat:

Jag tycker inte illa om polisen ( ) Jag litar på polisen, jag tror de vill väl och att deras syfte är bra.

Rashid tycks ställa sig positiv till polisen. Han säger att han litar på polisen och att han tror på att deras intentioner är goda, vilket tyder på att han anser att polisen följer samhällets lagar. Det sägs och sker inte heller något under vårt samtal som får mig att tvivla på att han inte är ärlig i det han säger. Likt de flesta av de intervjuade visar han stort engagemang genom hela intervjun. Han tvekar inte utan talar bestämt och tycks ständigt komma på nya saker han vill säga. Kunder kommer och går i hans kvartersbutik, men Rashid låter sig inte avbrytas utan fortsätter att prata samtidigt som han expedierar.

Det finns fler och liknande exempel från andra intervjuer som stöder att de intervjuade anser att polisen följer samhällets lagar. Shahira är en kvinna som jag träffar tillsammans med hennes son Salim. Shahira säger uttryckligen att hon litar på polisen. Samma sak säger Hassan som är en annan person jag intervjuar. Det finns även exempel på att de intervjuade upplever polisen som trevliga och som bra representanter för sitt yrke. Shahira och Salim säger bland annat vid upprepade tillfällen att de tycker mycket om polisen. Salim berättar också att polisen skojar med barnen när de kommer gående och Ali som är ytterligare en person som jag pratar med, säger att polisen är trevliga.

Ett annat exempel på att polisen tycks göra ett relativt gott intryck i sitt bemötande av människor ges av Asmaa. Asmaa är en kvinna runt 60 år som jag träffar i en större serviceverksamhet. Hon har varit med om tre rån mot sin arbetsplats och polisen har aldrig lyckats gripa gärningspersonerna. Trots detta tycks hon uppleva polisen som trevliga och professionella. Sina erfarenheter av polisens arbete vid de tre rånen beskriver Asmaa bland annat som:

Jag är arg och skäller på polisen när de kommer, men de är väldigt förstående och tar det bra, de är proffsiga.

Jag har tidigare nämnt forskning kring procedurell rättvisa (Sunshine och Tyler 2003) som visar att hur polisen bemöter människor har stor betydelse för hur de blir bedömda. Detta tycks gälla här. Det Asmaa säger visar att hon framförallt upplever de poliser hon har mött, som bra representanter för yrket. Hon säger inte heller något annat under intervjun som kan tolkas som att hon misstror polisens ärlighet, utan hon tycks ha fullt förtroende för att polisen följer samhällets lagar och regler.

Det finns emellertid även exempel från ett par intervjuade med dåliga erfarenheter av polisen, men där deras syn på polisen i sig fortfarande är positiv. Rashid som presenterades innan får exempelvis inte det bemötande han förväntar sig i anknytning till ett inbrott i sin butik. Trots detta tycks inte hans bild av polisen som regelenlig, eller som bra representanter för sitt yrke ha förändrats. Däremot är det möjligt att det har påverkat honom i hur effektivt han upplever polisens arbete, samt i hur villig han är att numera tillkalla polis. Sunshine och Tyler kom i sin forskning fram till att ett bra bemötande inte alltid garanterar legitimitet. De menar att det finns tillfällen då polisens legitimitet tycks vara lika beroende av att de är effektiva i att utreda brott och uppnå resultat. Flera av Rashids åsikter stödjer detta, vilket jag kommer att återkomma till längre fram.

Allt som sägs om polisen är emellertid inte positivt. Jamila är en damfrisör i 40-årsåldern som jag träffar i en salong i ett av de tre områdena. Jamila har överhuvudtaget inget gott att säga om polisen. Jag uppfattar henne till och med som relativt ointresserad av ämnet, mestadels på grund av att hon vid flera tillfällen övergår till att istället berätta roliga anekdoter om sina möten med svenskar. När vi väl pratar om polisen har hon emellertid åsikter och när det handlar om hur väl polisen representerar sitt yrke säger hon under intervjun:

Jag tror att de är rädda att bli skadade...men det är vad jag tror.

Jamila är noga med att understryka att detta bara är vad hon tror, men oavsett om hon säger sig tro eller veta detta, säger det något om hur hon ser på polisen. Hon tycks tvivla på att det är rätt typ av personer som arbetar inom polisen. När det gäller Jamila lever med andra ord inte polisen helt upp till det första kriteriet för legitimitet, vilket utifrån Webers beskrivning bland annat inbegriper rätt person på rätt plats. Weber menar även att polisen har en specifik arbetsuppgift att utföra. Hur väl de utför den ifrågasätts här av Jamila.

Att polisen eventuellt är rädda att bli skadade säger Jamila i anknytning till ett annat utmärkande drag för den legala auktoriteten, jämlikhet. Enligt Weber bygger den legala auktoriteten sin legitimitet i stort utifrån idén om alla människors lika värde. Jamila tycks emellertid inte anse att polisen behandlar alla lika, utan hon ger uttryck för att polisen diskriminerar hennes bostadsområde. Hon säger bestämt:

Polisen kommer sakta till området ( ) bara till detta området.

Det är tydligt att Jamila anser att polisen prioriterar andra bostadsområden framför hennes eget. Vid det här tillfället får hon även medhåll av en av sina kunder, som även hon menar att polisen tar lång tid på sig att komma till området. När jag frågar Jamila vad hon tror att det beror på, förklarar hon visserligen detta med att hon tror att polisen av rädsla drar sig för att komma till området. Hennes spontana ord tyder med andra ord på att hon anser sitt område bli diskriminerat, medan min direkta fråga leder till ett intressant svar som kan tolkas som att polisen inte fullt ut har modet att utföra sitt arbete i området. Jamila verkar med andra ord inte uppleva att det finns något rasistiskt motiv bakom polisens bristande insatser i området, vilket jag annars hade kunnat tro.

Även Rashid tycks fundera över om polisen i realiteten behandlar alla människor lika. Under intervjun lyfter han fram ett problem som återfinns hos alla de intervjuade. Problemet är hur polisen bemöter ungdomar som ställer till bråk i områdena. I flera intervjuer handlar det till stor del uteslutande om detta och mycket av det negativa som sägs om polisen sker också i anknytning till detta. När det gäller Rashid tycks han mena att polisen har en långt högre acceptansnivå mot ungdomar i hans område, jämfört med andra. Han säger:

Här finns inga lagar, där borta (syftar på ett välbärgat bostadsområde) skulle polisen aldrig tillåta barn och ungdomar att leka så här med ett land.

Rashid uttrycker tydligt att han anser att polisens brottsbekämpande insatser skiljer sig mellan olika bostadsområden. Intressant är också att han jämför sitt eget område med ett som är känt för att vara en mer välbärgad och etniskt svensk stadsdel. Detta kan tolkas som att Rashid till skillnad från Jamila upplever det som att polisen prioriterar denna typ av områden. Utöver detta tyder hans ord på att han även ser det som att polisen särbehandlar ungdomar genom att tillåta deras kriminella beteende. Rashid ger flera konkreta exempel på detta som han själv har bevittnat och jag återkommer även till detta.

Rashid och Jamila är de två intervjuade som upplever att de utsätts för en viss diskriminering från polisens sida, beroende på var de bor. Ingen annan av de intervjuade ger uttryck för detta. Hassan som jag möter i en rymlig kvartersbutik i ett av områdena berättar att han har erfarenhet från två helt olika bostadsområden. Till skillnad från Rashid och Jamila säger han att han inte kan se att polisen skulle behandla de två områdena olika. Däremot tycks han instämma med Rashid om att det sker en viss särbehandling när det handlar om ungdomar. Hassan berättar att det alltid är samma tre, fyra ungdomar som brukar ställa till bråk och menar att polisen skulle kunna ta reda på vilka dessa är om de vill. Vidare säger han:

Det verkar som att de (polisen) inte vill ta någon... de är inte intresserade av att veta vem som bråkar.

Hassans berättelse kan förstås som att han anser att polisen medvetet undviker att agera mot ungdomar, vilket i så fall måste ses som att polisen inte behandlar alla lika. På så sätt svarar polisen inte heller upp till Webers argument, att en myndighet i ett samhälle som bygger sin legitimitet på idén om jämlikhet också bör leva upp till den, eller i alla fall kunna motivera varför ungdomar ska behandlas annorlunda. Hassan säger vidare att han tror att dessa ungdomar skulle lyssna och lugna ner sig om polisen pratade allvar med dem.

Utifrån de intervjuades berättelser förstår jag det som att polisen trots allt uppfyller stora delar av Beethams första kriterium för legitimitet. Med undantag från Jamila, har de intervjuade överlag mycket positivt att säga om polisen. De litar på att polisen utför sitt yrke enligt alla regler och de anser att polisen till stora delar representerar sitt yrke väl. När det däremot handlar om polisens objektivitet, sviktar emellertid förtroendet hos några av de intervjuade.

Utifrån Webers beskrivning av den byråkratiska administrationen kan man emellertid förstå de intervjuades åsikter på ett annat sätt, vilket kan sägas frikänna polisen från det direkta ansvaret för eventuella prioriteringar av vissa grupper och områden i sitt arbete. En del av

Webers beskrivning som jag inte har tagit upp här är att polisen endast ska ägna sig åt sin specifika arbetsuppgift. I följande avsnitt är byråkratins arbetsfördelning och avdelningars specialiserade arbetsuppgifter framträdande, då flertalet intervjuer kan tolkas som att polisen är beroende av andra myndigheter för sin legitimitet.

4.2 Rättfärdigande

Enligt Beethams teori räcker det inte för polisen att följa samhällets lagar och regler för att uppnå legitimitet. De lagar och regler som bestämmer deras befogenheter måste även kunna rättfärdigas på ett sätt som människor förstår och instämmer med. Som det har sagts tidigare menar Weber att den legala auktoriteten grundar sin legitimitet på idén om allas jämlikhet. Det vill säga att jämlikhet bör vara något människor förstår och instämmer med och det borde därmed även kunna kännas igen i hur de intervjuade förstår polisens arbete. I föregående avsnitt har det emellertid redan framgått att några av de intervjuade har vissa funderingar kring detta, dels tycks de misstänka att polisen prioriterar andra bostadsområden framför deras eget och dels tycks de uppleva att ungdomar särbehandlas. Anledningen till detta går emellertid att förstå på ett något annorlunda sätt.

Flera av de intervjuade ifrågasätter starkt polisens bristande agerande, såväl när det gäller att motverka brott som att lösa brott i områdena. Därmed uppfyller inte polisen Beethams andra kriterium för legitimitet. Vad som emellertid är intressant är att det i intervjuerna framkommer att det finns en relativt stor förståelse för polisen i sig. Flera av de intervjuade visar en insikt i att polisen begränsas av lagen och säger uttryckligen att det är lagen de ifrågasätter och inte polisen i sig. Kanske kan man därmed säga att polisen till viss del ändå lyckas med att rättfärdiga sig själva, om än inte sitt arbete. Ett par problem som framkommer är att de intervjuade tycks se polisen som maktlös, samt att de tycks uppleva att kriminella och då framförallt ungdomar får vissa fördelar utifrån hur lagen är utformad.

Att de intervjuade ser svensk lagstiftning som det stora problemet tyder på att polisen är beroende av andra myndigheter för sin legitimitet, vilket får stöd i Webers teori. Weber beskriver vad som är karaktäristiskt för den byråkratiska administrationen. Bland annat är den byråkratiska organisationen tydligt uppdelad och varje avdelning har en klart definierad uppgift. De anställda har inte heller någon möjlighet att förändra det som ligger utom hans eller hennes område. Detta innebär att de olika delar, myndigheter och organ som den legala

auktoriteten verkar genom, är ömsesidigt beroende av varandra. Följaktligen är myndigheter inom det byråkratiska systemet även beroende av varandra för sin legitimitet. För polisen innebär detta bland annat att de endast delvis kan påverka sin egen arbetsuppgift, hur den ska utföras, var fokus ska ligga och hur polisiära resurser ska fördelas etcetera. I övrigt styrs de bland annat av politiska beslut och de påverkas av andra myndigheter. Vilka lagar stiftas och vilka befogenheter ges polisen? Hur döms kriminella och vilka straff utmäts? Det lagstiftande organet, samt det rättsskipande är två exempel på myndigheter som direkt påverkar polisens legitimitet. Att så faktiskt är fallet framkommer tydligt under mina samtal med de intervjuade.

Flera av de intervjuade talar om för mig att det inte är polisen i sig som det är fel på, utan hur deras handlingskraft begränsas av lagen. Ali är en man i 50-årsåldern som jag träffar i en liten butik med diverse ting och prydnadsaker. Han är den intervjuperson som visar störst frustration över hur lagen är utformad och med bestämd röst levererar han ett flertal åsikter om hur lagen begränsar polisens arbete. Direkt efter att jag har presenterat mig och min assistent och talat om vårt syfte, utbrister Ali:

Polisen gör vad systemet säger och de (ungdomarna) kan göra allt dåligt här

Det framgår tydligt att Ali anser att polisen endast följer direktiv från ett annat håll. Han använder sig av ordet system, vilket gör det lite oklart om han enbart menar svensk lagstiftning, eller om han även inkluderar något mer som exempelvis politiska riktlinjer för hur polisen ska arbeta med ungdomar. Oavsett vad, visar Ali att han inte instämmer med hur detta system verkar. Likaså kan hans ord förstås som att det är systemet som inte ägnar sig åt jämlikhet genom att acceptera ungdomars beteende.

Ett liknande exempel återfinns hos Rashid som är en av de intervjupersoner som tycks anse att polisen prioriterar andra områden framför hans eget. Här kastat emellertid förståelsen om för vem det är han egentligen misstror. Under vår intervju berättar Rashid att det är ett fåtal, cirka 10 ungdomar som är de som orsakar problem i området. Han säger sedan:

Polisen har ingen makt ( ) man kan undra om det är *någon* som vinner på problemen? När situationen är som den är, varför görs då inget åt saken?

Även Rashid tycks med andra ord anse att ansvaret för polisens bristande agerande mot ungdomar i området ligger på en helt annan instans. Inte heller här framgår det dock tydligt vem den skyldiga är, men man kan säga att Rashids ord indirekt frikänner polisen i sig från

misstankarna om subjektiva arbetsinsatser. Likt Ali instämmer inte heller Rashid med hur situationen i hans område hanteras, vilket tydliggör problemet med polisens beroendeställning till andra myndigheter när det kommer till rättfärdigandet av sitt arbete. Det vill säga att oavsett om de intervjuade inte ifrågasätter polisen i sig, behöver polisen ändå rättfärdiga sitt arbete för att uppnå legitimitet. Deras arbete är emellertid tätt kopplat till svensk lag och därmed är polisen beroende av att även lagen är rättfärdigad för att människor ska förstå och instämma med polisens sätt att arbeta.

Det är med andra ord inte tillräckligt för polisen att endast rättfärdiga sig själva genom att förklara att de endast följer samhällets lagar. Polisen behöver även kunna rättfärdiga tanken med sitt arbete och det oavsett vem som ligger bakom den. Detta stöds av att flera av de intervjuade visar att de finner föga tröst i att polisen följer lagarna i sitt arbete, då dessa inte leder till att ordningen återställs i områdena. Deras ifrågasättande av polisens arbete och de lagar polisen arbetar efter, visar att detta är något som är i behov av att rättfärdigas på ett sätt som når fram till de intervjuade. Det vill säga att polisen bland annat måste ge en förklaring till varför polisen tolererar mer från ungdomar än andra och varför polisen inte behandlar alla jämlikt.

En fråga är vilka möjligheter polisen egentligen har att rättfärdiga sitt arbete inför de intervjuade? Polisen måste rättfärdiga sitt arbete i nuet, medan den lag de arbetar efter många gånger har sin grund i det som har varit. Beetham lyfter fram denna problematik när han menar att lagar måste följa samhällets utveckling för att kunna rättfärdigas. Den byråkratiska administration som enligt Weber ska främja att människor behandlas lika och förhindra att makt missbrukas är däremot inte konstruerad för snabba förändringar. Som det är nu ges det i alla utom en intervju uttryck för att lagen gör polisen maktlös, vilket inte kan vara lätt att rättfärdiga. Jag har tidigare nämnt att det finns forskning som tyder på att polisens legitimitet även kan vara beroende av att de är effektiva i sitt arbete. En möjlig tanke är att ineffektivitet är en faktor som kan få människor att börja ifrågasätta polisens arbete och som även kan tyda på att deras arbete inte längre är i fas med samhällsutvecklingen. Jag baserar detta på att de intervjuade inte ifrågasätter polisen i sig och inte heller ger uttryck för att polisen använder sig av oetiska metoder. Tvärtom ifrågasätter de att polisen inte kan agera och de önskar alla se polisen med större befogenheter.

Polisen är maktlös menar flera av de intervjuade, vilket kan förstås som motsatsen till en effektiv polis. Polisen tillåts inte att agera säger de och återigen är det svensk lag som de ser

som grunden till detta problem och inte polisen i sig. Rashid är en av de intervjuade som ger uttryck för detta. Om polisen säger han bland annat:

De har inte någon makt ( ) De är bakbundna ( ) De har inte fria händer att agera ( )
Det är lagen det är fel på, den tillåter för mycket och är för mjuk.

Det är tydligt att Rashid ser polisen som maktlös och än tydligare är det att han anser att det är svensk lagstiftning som begränsar polisens handlingsfrihet och gör den ineffektiv. Det är med andra ord lagen som han ifrågasätter, vilket tyder på att det framförallt är denna som är i stort behov av att rättfärdigas, eller alternativt förändras för att polisen ska kunna bli mer effektiv.

Det finns liknande exempel från flera intervjuer. För att återgå till Ali menar han likt Rashid att polisen är maktlös och att det är lagstiftningen som är det stora problemet. Genom att begränsa polisen i deras arbete tycks han dessutom mena att lagen inte enbart gör polisen maktlös utan även underminerar dess auktoritet. Följande exempel visar på detta. Ali säger:

Det är inte polisen det är fel på, de är trevliga men de kan inte göra något,
om någon har gjort inbrott tar polisen honom, men han är ute efter två dagar.

Att det är lagen som behöver rättfärdigas eller förändras och inte polisen i sig, framgår återigen tydligt. Det är intressant att Ali också ger uttryck för att lagen även underminerar polisens auktoritet. Här tycks han mena att gärningspersoner inte har särskilt mycket att frukta. Även om polisen lyckas gripa dem ser lagen till att de släpps fria, vilket kan upplevas som att lagen motarbetar polisens syfte och därmed indirekt fråntar polisen dess auktoritet. Ali är inte ensam om dessa tankar och jag kommer att återkomma till detta när jag mot slutet diskuterar polisens maktlöshet närmare.

Asmaa är ytterligare en person som ger uttryck för polisens maktlöshet samtidigt som också hon menar att problemet är hur lagen är utformad. I följande exempel tycks hon emellertid inte heller vara nöjd med de straff som utdöms, vilket visar att även domstolens arbete tycks vara i behov av att rättfärdigas. Asmaa säger bland annat:

De (polisen) kan inte göra något, jag skulle gärna se att de hade större befogenheter och att påföljderna skulle vara strängare, det skulle kännas mer rättvist.

Asmaas ord liknar till stor del Alis och kan tolkas på ett liknande sätt. En skillnad är emellertid att hon uttryckligen nämner rättvisa, som är ett ord som kan sägas ligga relativt

nära jämlikhet. Asmaa tycks mena att straffen inte överensstämmer med de skador brott orsakar och att gärningspersoner därmed får fördelar gentemot brottsutsatta. Detta känns indirekt igen från flera intervjuer. Ovan har jag gett exempel på att polisen upplevs särbehandla ungdomar och även exemplet med Ali ovan kan tolkas som att han har funderingar kring hur rättvis lagen är när den friar gärningspersoner. Det är emellertid endast Rashid som uttalar det tydligare än Asmaa när han under intervjun säger att ”brottslingar har mer demokrati, de tillåts bete sig illa utan att något görs”. Till stora delar tyder detta på att Weber har rätt när han beskriver jämlikhet som den idé som karaktäriserar den legala auktoriteten. Mycket av det som de intervjuade berättar och reagerar på kan knytas till en upplevelse av negativ särbehandling, vilket då tyder på att rättssystemet med polisen inkluderad har misslyckats med att befästa sin legitimitet utifrån tanken om jämlikhet.

Det finns fler exempel på att polisen inte har lyckats rättfärdiga sitt arbete inför de intervjuade. Många av dessa handlar precis som ovan exempel om hur lagen verkar. Polisen tycks bland annat inte ha gett en förklaring till varför kriminella generellt har stora rättigheter, varför de inte kan göra något vid ett inbrott, eller varför gärningspersoner släpps fria. Det finns emellertid även flera exempel från intervjuerna där polisen snarare ifrågasätts utifrån sitt eget arbete och detta rör sig nästan uteslutande om hur de bemöter ungdomar i områdena. Jag har valt att diskutera polisens relation till ungdomar närmare i ett eget avsnitt och avslutar istället detta med att ge ett tydligt exempel på att det även kan finnas kulturella skillnader i vad människor anser är rätt och vad de anser är fel.

I sin beskrivning av olika typer av auktoriteter visar Weber att dessa använder sig av olika idéer att förankra sin legitimitet i, exempelvis jämlikhet. Beetham lyfter fram detta tydligare genom att nämna olika källor till legitimitet, exempelvis traditioner, religion och vetenskapliga rön. Under mitt samtal med frisören Jamila ger hon mig en åsikt som tydligt visar att hon i vissa frågor har en helt annan källa till legitimitet än svensk lag. Hon säger:

Ni säger att det är fel att gifta bort kvinnor...men det är våra traditioner.

Det är tydligt att i den här frågan har Jamila sin källa till legitimitet i traditioner som säger henne att det är rätt att gifta bort kvinnor. Med tanke på att det svenska systemet istället säger henne att detta är fel, är det kanske inte underligt att jag upplever henne vara relativt ointresserad av hur den svenska polisen arbetar i övrigt. Exemplet är intressant och möjliga orsaker till varför polisens arbete inte lyckats rättfärdigas för Jamila är många och ryms inte

inom det här arbetet. Under intervjun framgår set emellertid att Jamila skiljer på ni och vi, vilket är extra tydligt i ovan exempel där jag och min assistent tillsammans med polis och det övriga svenska samhället tycks inkluderas under ni. Det jag vill lyfta fram är att det visar på vissa svårigheter som kan uppstå när det kommer till att uppnå legitimitet i ett mångkulturellt samhälle.

De exempel jag har gett ovan visar att polisen inte uppfyller Beethams andra kriterium för legitimitet. Av de intervjuade är det endast Shahira och hennes son Salim som inte uttryckligen ifrågasätter polisens brist på resultat. De säger istället att polisen numera kommer snabbare och att ungdomar aktar sig, vilket varken är det samma som att ifrågasätta eller att instämma med polisens arbete. De resterande intervjupersonerna ställer sig mycket undrande inför de stora brister de ser i polisens arbete. Alla förutom Jamila visar emellertid att de förstår att polisen begränsas av lagen och att det med få undantag är lagen de ifrågasätter och inte polisen i sig.

Ett kriterium återstår enligt Beethams modell och det är huruvida de intervjuade är beredda att öppet stödja polisen i sitt arbete. Här skiljer sig åsikterna åt betydligt mer än under tidigare kriterier. Polisens maktlöshet är emellertid något som återkommer. Hos några av de intervjuade tycks detta ha lett till reflektion och i minst ett fall tycks det även ha påverkat intervjupersonens vilja att tillkalla polis, vilket i så fall stöder att ineffektivitet kan påverka polisens legitimitet negativt.

4. Samtycke

Det tredje och sista kriteriet för legitimitet är enligt Beetham att människor öppet visar polisen sitt stöd. Vikten av detta är framförallt att fler människor väljer att stödja polisen när de ser att även andra gör det. Ett öppet stöd kan exempelvis ske genom att människor anmäler brott, eller genom att de ställer upp och vittnar om brott som begåtts. Även Weber tar upp vikten av ett frivilligt stöd som det som karaktäriserar en auktoritet. Han poängterar emellertid att det kan finnas fler drivkrafter än legitimitet som får människor att stödja en auktoritet som polisen i det här fallet. Människor kan även motiveras till att stödja polisen genom egenintresse eller personlig moral. Då det här arbetet handlar om hur man kan förstå polisens legitimitet måste jag därför reflektera över vad det kan vara om motiverar de intervjuade. Av

ett antal orsaker som jag har nämnt tidigare, är det emellertid omöjligt för mig att säkerställa när det framförallt rör sig om legitimitet och när det rör sig om personlig moral. I de fall dessa överensstämmer med varandra. Vid dessa tillfällen nöjer jag mig därför med att skilja mellan normativa och instrumentella drivkrafter och lämnar åt någon annan med intresse för legitimitet att utforma ett sätt att skilja personlig moral från legitimitet.

När det handlar om att öppet visa polisen sitt stöd, skiljer sig de intervjuades åsikter åt mer än under tidigare kriterier för legitimitet. Två av de intervjuade tycks se det som självklart att ringa polisen och även att ställa upp och vittna om brott har begåtts. Två andra tycks ha funderingar kring om och när det är värt att tillkalla polis. En intervju är svår att tolka och ytterligare en ger sken av att aldrig vilja blanda in polis. Därmed kan man här säga att polisen uppfyller kriteriet öppet stöd hos ett par av de intervjuade, men långt ifrån alla.

Hassan som är en man i 50-årsåldern träffar jag i en större kvartersbutik som han äger tillsammans med en kollega. Han är en av de två intervjuade som inte tycks tveka att tillkalla polis. Han berättar under intervjun att han och hans kollega vid ett antal tillfällen har ringt polis, då ungdomar har bråkat utanför den kvartersbutik de driver tillsammans. Inget under intervjun tyder på att Hassan själv har känt sig hotad av situationen. Vidare tycks han inte vara särskilt imponerad av polisens insatser vid dessa händelser. Som han uttrycker det verkar det inte som att polisen är intresserad av att ta reda på vilka de ungdomar är som ställer till bråk. Han ifrågasätter polisens arbetsmetoder som han tycks mena inte leder till något, men trots detta fortsätter han att tillkalla polis. Tillsammans tyder detta på att han inte agerar utifrån egenintresse. Återstår gör då legitimitet, eller möjligtvis personlig moral som möjliga drivkrafter.

Hassan tycks inte heller dra sig för att ställa upp och vittna om brott som begåtts, även om han aldrig har gjort det. Detta säger han uttryckligen och på ett sätt som återigen utesluter att han i detta handlar utifrån egenintresse. Han säger:

Alla måste ta sitt ansvar för att det ska fungera. ( ) Jag skulle absolut själv ställa upp och vittna. ( ) Jag är besviken när andra inte vågar.

Det som är tydligt är att Hassan har en stark känsla för vad han anser är rätt och fel och han inkluderar även hela samhället i det han säger. Detta talar för att han talar utifrån etik och inte egenintresse. Om det däremot är legitimitet eller personlig moral som får honom att öppet stödja polisen går som sagt inte att avgöra. Det kanske inte heller har någon större betydelse.

Att han visar människor i sin närhet att han tillkallar polis, kan enligt Beetham få andra människor att göra detsamma.

Asmaa är den andra personen som inte tycks tveka att tillkalla polis även om hon har funderat på det. Asmaa har som sagts tidigare varit med om tre rån mot sin arbetsplats och ingen gärningsperson har gripits. Hon äger inte själv företaget, men hon ansvarar för ett antal anställda. Hon berättar först något som kan tolkas som egenintresse. Hon säger att hon har funderat över om det är någon idé att tillkalla polis någon mer gång. Om hon lät bli att trycka på larmknappen skulle hon slippa det efterarbete som blir när polisen blandas in. Det skulle även innebära att hon skulle kunna låta de anställda gå hem, vilket är vad de helst vill efter ett rån. Det är troligt att dessa funderingar är ett resultat av polisens maktlöshet och det faktum att polisen inte har lyckats gripa någon för de tidigare rånen. Det stöder att polisens ineffektivitet och deras oförmåga att utföra sitt uppdrag kan påverka deras legitimitet. Under intervjun säger Asmaa också uppgivet att polisen aldrig kommer att lyckas ta de skyldiga. Trots detta ger emellertid Asmaa intrycket av att detta endast är hennes tankar och inte något hon skulle realisera. Egenintresset verkar stanna vid funderingar och etiken ta över när det väl kommer till att agera.

Asmaa säger även något under vår intervju som kan tolkas som att hon av normativa skäl, kommer att fortsätta att öppet stödja polisen. Hon berättar bland annat att hon tidigare har ställt upp och vittnat om ett begånget brott i domstol och även om hon har mycket negativt att berätta om domstolens arbete, säger hon vidare:

Man ska ställa upp om det så är två busar som slåss... vi måste ta bättre hand om varandra.

Likt Hassan inkluderar Asmaa samhället genom att prata om ett vi, vilket styrker att hon drivs av vad hon ser som etiska skyldigheter. Hon stöder öppet polisen utifrån normativa skäl. Precis som med Hassan kan man därmed säga att polisen uppfyller det sista kravet för legitimitet även hos Asmaa.

Rashid och Ali är de två intervjupersoner där det är mer tveksamt om de kommer att ge polisen sitt öppna stöd. Likt Hassan och Asmaa anser de att polisen överlag representerar sitt yrke väl och att polisen följer de regler och bestämmelser som uppställts för dem. Ingen av de fyra intervjupersonerna instämmer heller med hur polisen arbetar och de ger alla uttryck för att de varken tror att polisen kommer att kunna förändra något och än mindre gripa någon.

Hassan, Asmaa, Rashid och Ali har med andra ord relativt lika åsikter när det kommer till polisens arbete. De har också egna erfarenheter av möten med poliser som inte har lett till att gärningspersoner har gripits. Trots dessa likheter är Hassan och Asmaa beredda att fortsätta ge polisen sitt stöd, medan Rashid och Ali tycks tveka något mer. Den enklaste förklaringen jag kan finna är att polisen helt enkelt har en högre grad av legitimitet hos Hassan och Asmaa än hos Rashid och Ali. Orsaken kan vara att Rashid och Ali påverkas mer av hur effektiv polisen är. Det som bland annat kan tyda på detta är att Rashid och Ali är de två intervjupersoner som pratar längst och mest ingående om sina egna erfarenheter av polisen. De är också de personer som jag upplever är arga över hur dessa möten med polisen slutar.

Under vår intervju berättar Rashid om sin tidigare erfarenhet av att tillkalla polis. Han berättar om två telefonsamtal han har haft med polisen. Det första sker efter ett inbrottsförsök i hans affär. Det andra sker följande morgon efter ett då genomfört inbrott. Vid det första tillfället frågar polisen om något har blivit stulet och vid det andra frågar de om inbrottstjuvarna fortfarande är kvar. Rashid som svarar nej till båda frågorna berättar med irritation i rösten för mig och min assistent, att polisen då svarar honom med ”vad ska vi då där att göra”. Samma kväll tar Rashid sin bil för att själv ge sig ut och leta efter de skyldiga.

Det första som kan sägas om händelsen är att Rashid vid det här tillfället visar polisen sitt öppna stöd genom att ringa dem. Genom sättet Rashid berättar detta på, framgår det emellertid att han inte får den hjälp han förväntar sig av polisen. Med tanke på hur han väljer att agera, kan man tänka sig att hans förtroende för polisens arbetsinsatser minskar av händelsen. Det kan även förstås som att det är en frustration inför polisens ineffektivitet som får honom att agera på egen hand. Trots denna händelse är det emellertid intressant att komma ihåg att han fortfarande tycks ha förtroende för polisen utifrån Beethams första kriterium, vilket återigen stöder att polisen är beroende av mer än procedurell rättvisa för att uppnå legitimitet.

Det kan vara personlig moral som motiverar Rashid att själv ge sig ut för att leta efter gärningspersoner. Hans handlande är inte sanktionerat av polisen. Därmed går han emot polisens vilja, vilket enligt Webers definition bör innebära att Rashid inte ser polisen som en auktoritet och speciellt inte en legitim sådan. Att polisen skulle ha en hög grad av legitimitet hos Rashid kan med andra ord uteslutas. Det kan vara egenintresse som styr Rashids handlande, men då det medför vissa risker att leta efter misstänkta gärningspersoner är det troligare att det är hans personliga moral som driver honom att agera.

Rashid är den första personen jag intervjuar och jag frågar honom aldrig om han kommer att fortsätta tillkalla polis. Därför kan jag inte heller säga att han inte skulle göra det. Hans berättelse tyder emellertid på att han i fortsättningen kommer att minnas sin tidigare erfarenhet och därmed kan man säga att när han tillkallar polis kommer det inte att ske utan reflektion.

Ali är den intervjuperson som mer uttalat säger att han numera tänker sig för innan han ringer polisen. Även han har mindre bra erfarenheter av att ha tillkallat polis och för honom är det tydligt att det är bristen på resultat han är besviken på. Ali berättar bland annat om ett inbrott som han har varit utsatt för i sin butik. Han ringer polisen och de kommer för att ta fingeravtryck. Ali berättar då för dem vilka han tror är de skyldiga och föreslår polisen att de hämtar in dessa personer för att jämföra fingeravtryck. Ali låter irriterad när han berättar och säger att polisen svarar honom med att de inte kan göra på det sättet, något Ali tycks ha svårt att förstå. Det framgår senare under vårt samtal att ägaren till butiken bredvid har sett gärningspersonerna och pekat ut dem för Ali. Mannen vågar emellertid inte själv peka ut dem för polisen.

Likt Rashid visar Ali sitt öppna stöd genom att ringa polisen, det gör däremot inte hans granne. Att Ali ringer är inte nödvändigtvis en indikator på att polisen har legitimitet. Människor kan tillkalla polis utifrån egenintresset att anmäla ett brott för att en försäkring ska falla ut. Jag får emellertid inte intrycket av att det är försäkringspengar som lockar vare sig Rashid eller Ali. Ali pratar visserligen lite om det som han har förlorat, vilket visas i följande exempel. I övrigt lägger de båda störst fokus på polisens bristande agerande, samt de personer som kommer undan med inbrott tack vare detta. Återigen stöder detta att polisens effektivitet kan ha betydelse för dess legitimitet.

Ali berättar om en period för drygt ett par år sedan som styrker att polisens effektivitet kan ha betydelse. Bostadsområdet är vi den här tidpunkten oroligt. Varje natt ligger Ali och väntar på att larmcentralen ska ringa för att meddela att han har haft inbrott. Flera gånger får han fönstret till sin affär sönderslaget, vilket till slut får honom att täcka över det med plåt. Medan han berättar pekar han gång på gång mot det numera mörka fönstret och säger sedan att det har kostat honom 10 000 kronor i självrisk varje gång fönstret har slagits sönder. Vidare säger han att när larmcentralen ringer, frågar de alltid om de ska kontakta polisen. Ali har slutat säga ja på den frågan Han säger att polisen ändå inte kan göra något. Sedan säger han bestämt och med ett leende:

Polisen är bra för två saker, det ena är nykterhetskontroller i trafiken, det andra att rycka ut till kvinnomisshandlar i hemmet, då fungerar de.

Alis berättelse och hans uttalande kan förstås som att han ser polisen som ineffektiv och att han därför inte längre ser någon mening i att tillkalla dem. Om detta gäller för alla händelser är dock tveksamt. Det som framgår tydligt är att likt Rashid tycks Alis vilja att ringa polis ha påverkats av hans erfarenheter. För Ali blev det både enklare och billigare att lämna polisen utanför och istället täcka fönstret med plåt, vilket kan förstås som att han numera drivs av egenintresse. Det innebär att hans stöd för polisens har minskat när det gäller det här kriteriet för legitimitet.

Vad det gäller Shahira och hennes son Salim är det svårt att avgöra om de skulle ringa polis vid behov, eller ställa upp och vittna om brott som har begåtts. Jag träffar dem i en frukt- och grönsaksaffär i ett av områden. Shahira är runt 40 år och Salim kan vara i 20-årsåldern. De utgör den enda intervjun där jag har skäl att misstänka att de intervjuade håller tillbaka något. Jag misstror inte det de säger, men jag upplever det som att Shahira och Salim anpassar sina svar utifrån en vilja att vara till lags. En anledning till min misstanke är helt enkelt att de inte säger något negativt alls under hela intervjun. Inte heller ger de uttryck för att något skulle kunna förbättras, vilket skiljer sig markant från Rashid som har sin affär endast ett par hundra meter där ifrån. Istället säger de vid upprepade tillfällen att de tycker mycket om polisen. Vi litar på polisen säger Shahira och säger även att polisen kommer snabbare nu och att ungdomar aktar sig.

Det kan finnas flera anledningar till att Shahira och Salim utelämnar negativa omdömen om polisen. Kanske har de inga, kanske vill de bara vara till lags, eller kanske de begränsas av bristande kunskaper i svenska språket. Förutom mitt samtal med Jamila är det här den enda intervjun där det funnits vissa språksvårigheter, vilket kan tyda på att Shahira och Salim ännu inte känner sig helt familjära med det svenska samhället. En annan möjlighet är att de tror att jag och min assistent i själva verket är poliser. Salim berättar direkt när vi har presenterat oss att han dagen innan träffade två poliser i sin trappuppgång och att de var trevliga. När jag undrar på vilket sätt de var trevliga, svarar Salim att han frågar dem vilka de är och att polisen då svarar och visar upp sin legitimation. Det visar sig att Salim har mött civilklädda poliser och för att förklara detta pekar han på min assistent och säger ”de såg ut som dig... du kan vara polis”. Min assistent är vid tillfället iklädd grön parkas och har långt ljust utsläppt hår.

Jag har med andra ord vissa funderingar kring om det som Shahira och Salim säger alltid är helt sanningsenligt. Att de anser att polisen numera är snabbare och att polisen skojar med barnen tycks vara upplevda händelser och är därför inget jag ifrågasätter. Däremot är det svårt att säga om de skulle tillkalla polis vid alla tillfällen. Visserligen svarar Shahira ja när jag frågar dem om detta, men hon tillägger också snabbt att hon aldrig har behövt ringa polisen. När det gäller den här intervjun har jag för många frågetecken för att jag ska kunna säga att jag tror på Shahira när hon säger att hon skulle ringa polisen. Det finns förmodligen tillfällen då hon skulle göra det, men jag är inte övertygad om att det gäller för alla situationer. Då jag inte kan avgöra detta blir också en diskussion kring vad som motiverar Shahira och Salim alltför spekulativ och därför lämnar jag nu dessa intervjupersoner.

Slutligen återkommer jag till Jamila som ger fortsatt uttryck för att vara kritisk mot allt som rör polisen. Hon visar att hon misstror dem genom att säga:

Jag har aldrig behövt ringa polisen...tror inte de skulle göra sitt jobb.

Jamila säger visserligen inte att hon aldrig skulle ringa polisen och troligtvis finns det även här tillfällen då hon skulle välja att tillkalla polis. Intervjun i sin helhet tyder emellertid på att om Jamila väljer att tillkalla polis, är det troligare att hon motiveras till detta av egenintresse än av legitimitet. Hon har tidigare gett uttryck för att hon misstror såväl polisen i sig själv som deras arbete. Därmed är det inte heller underligt att hon inte heller tycks vara beredd att ge polisen sitt öppna stöd. Det här är den enda intervjun som kan tolkas som att polisen helt saknar legitimitet. Eventuella orsaker är utifrån såväl Weber som Beetham att Jamila inte känner sig jämlikt behandlad och detta till stor del på grund av att hon har en annan källa till legitimitet än det svenska samhället.

4.4 Där polisen bär och där de brister

När man delar upp legitimitet i de tre kriterier som Beethams teori föreslår, kan man tolka föregående analys som att polisen har allt från en relativt hög till en relativt låg grad av legitimitet hos de intervjuade. När det gäller det första kriteriet tycks polisen själva genom sitt uppträdande kunna påverka huruvida människor ser dem som ärliga och som bra representanter för sitt yrke. I ljuset av mina intervjupersoners beskrivningar tycks inte heller

polisen ha några större problem avseende detta. Alla utom en intervjuperson säger att de upplever polisen som trevliga och ärliga, vilket tyder på att polisen har gjort ett bra arbete när det handlar om att bemöta människor på ett korrekt sätt. Det fanns emellertid också en viss undran hos några av de intervjuade rörande polisens objektivitet. Jämlikhet är den idé som den legala auktoriteten grundar sin legitimitet på enligt Weber och därmed är det problematiskt om människor anser sig bli diskriminerade av polisen. Sunshines och Tylers forskning (2003), tanken bakom procedurell rättvisa, samt till viss del Björks forskning (2006) som nämndes i ett tidigare kapitel, rör sig kring hur polisen ska kunna få alla människor att känna sig representerade och jämlikt behandlade. Hos flera av de här intervjuade tycks det emellertid inte handla om detta, utan problemet tycks snarare ligga i en frustration över polisens maktlöshet, vilket jag kommer att utveckla längre fram.

Om polisen i stort tycks uppfylla Beethams första kriterium för legitimitet, innebär det andra vissa svårigheter. Polisen kan påverka hur väl människor förstår deras arbetsmetoder, men de kan bara delvis påverka hur väl människor instämmer med de lagar de arbetar efter. Utifrån Webers beskrivning av den byråkratiska organisation som kännetecknar det svenska politiska systemet, framgår det klart att polisen är beroende av andra myndigheter för sin legitimitet. Detta visades även tydligt under analysen. Flera av intervjupersonerna visade förståelse för att polisen måste följa lagen, vilket tyder på att polisen har gjort ett relativt bra arbete även när det handlar om att få människor att förstå att de arbetar efter samhällets regler. Flera av intervjupersonerna uttryckte sedan missnöje med hur lagen begränsar polisen i deras arbete. Polisen har ingen makt att själva förändra lagar. Inte heller kan de bryta mot dem om de vill svara upp till det första kriteriet för legitimitet. Polisens lagbundenhet tycks emellertid vara en föga tröst för intervjupersonerna när den inte leder till några resultat, utan de istället tycker sig se gärningspersoner undkomma och ungdomar härja fritt. Som jag har skrivit tidigare är det viktigt att människor har tillit för polisen i sig själv, men de måste även instämma med polisens arbete för att man ska kunna tala om legitimitet.

När det kommer till Beethams sista kriterium för legitimitet, att öppet stödja polisen, varierar åsikterna kraftigt. Ett par av de intervjuade tycks numera överväga om och i så fall när det är någon idé att tillkalla polis. En intervjuperson tycks helst vilja lämna polisen helt utanför, men det finns även de som ser det som sin skyldighet att larma polis och att vittna om brott som har begåtts. Även här tycks emellertid polisens maktlöshet kunna påverka de intervjuades vilja att tillkalla polis, samt hur de ser på polisens möjligheter att faktiskt utreda och ta fast gärningspersoner.

I det här arbetet har jag även haft som syfte att se om det framkommer något specifikt i polisens arbete som kan ha en positiv respektive negativ påverkan på hur människor upplever polisen. Som det har framkommit ovan är det polisen själva som de intervjuade upplever positivt. Detta är tydligt nog och jag tänker inte utveckla det vidare. Vad de intervjuade anser är negativt återfinns till skillnad i polisens arbete. Bland annat har deras maktlöshet som jag nämnt tidigare lyfts fram under alla utom en intervju. Likaså har det tydliggjorts ett annat problem under intervjuerna och det är hur polisen bemöter stökiga ungdomar i områdena. Detta framkom i alla intervjuer och ifrågasattes uttryckligen i alla utom en. Några av dessa exempel har redan getts i analysen, men då utan att jag har lagt fokus på ungdomar. I de resterande två avsnitten diskuterar jag därför polisens maktlöshet, samt polisens bemötande av ungdomar närmare.

4.4.1 Polisens maktlöshet

Tidigare i det här arbetet nämnde jag att det finns forskning som indikerar att en effektiv polis kan leda till att dess legitimitet stärks. Bland annat nämnde jag Weisburd och hans forskning, där han menar att genom koncentrerade polisiära insatser i brottsintensiva områden kan polisen få ner brottsligheten och därmed även stärka sin legitimitet. Det framkom en hel del i den här analysen som kan sägas stödja detta. Det är bland annat bristen på resultat som intervjupersonerna tycks reagera på.

Någon som tydligt ger uttryck för något som kan liknas vid uppgivenhet inför polisens möjligheter att ta fast gärningspersoner är Asmaa som säger:

Det tog polisen tio minuter att komma den senaste gången, de kommer aldrig att ta dem. () Det kommer aldrig att hända.

Efter tre rån är det kanske inte underligt att Asmaa inte är mer positiv inför polisens möjligheter. Det finns emellertid fler exempel och några av dem har redan framkommit tidigare i analysen. Att jag trots något som kan kallas ineffektivitet från polisens sida ändå väljer att kalla detta avsnitt för polisens maktlöshet beror på att de intervjuade själva använder detta ord. Ingen säger uttryckligen att polisen är ineffektiv, även om det indirekt blir kontentan. Jag menar att det kan finnas en viktig skillnad i valet av ord som man bör tänka på.

Anledningen till att flera av de intervjuade använder ordet maktlös och inte ineffektiv om polisen, kan vara att polisen uppfyller det första kriteriet för legitimitet. Det vill säga att valet av ord kan tyda på att polisen genom ett bra bemötande av människor i områdena har skapat en normativ förståelse för sina begränsningar när det gäller sitt arbete. Att de intervjuade har tillit för polisen i sig, samt att de är medvetna om polisens begränsade möjligheter att lagligen ingripa framkom också tydligt i analysen.

Ordet effektivitet är till skillnad mer kopplat till ett instrumentellt perspektiv, det vill säga att människor enbart ser och bedömer polisen utifrån de resultat de presterar. Kanske ska man därför vara försiktig med att sätta effektivitet i relation till legitimitet som Weisburd, men även Sunshine och Tyler, samt Tankebe gör. Alternativt bör man istället fundera över om den auktoritet man studerar utför sitt uppdrag, som inte nödvändigtvis behöver betyda samma sak som att vara effektiv. Här anser jag att Beetham missar en poäng och eventuellt ett helt kriterium när det handlar om legitimitet. En auktoritet får sin legitimitet förutsatt att den även ger något i utbyte. Detta kan utvecklas, men jag nöjer mig här med att sätta det i relation till polisen i en byråkratisk stat som Sverige. Polisens uppdrag är här att öka tryggheten och minska brottsligheten. Jag menar att det framförallt är för att polisen ska kunna åstadkomma detta som människor är villiga att ge dem rätten att styra och att bli åtlydda, det vill säga acceptera dem som legitima.

Som det är nu ger de intervjuade uttryck för att polisen inte utför sitt uppdrag. Som det har framkommit i analysen menar emellertid flera av de intervjuade att det är lagen som begränsar polisens möjligheter att agera, vilket medför att de blir maktlösa. I relation till och som en följd av detta, kan man även förstå de intervjuades berättelser som att lagen underminerar polisens auktoritet. Det ord de alla använder är respekt och nedan följer några av dessa exempel. Rashid, Jamila och Ali säger under respektive intervju:

Rashid- de (ungdomar) leker med polisen. ( ) De spottar framför dem men de (polisen) bara skrattar. De har ingen respekt för polisen, de tas in till polisen men de är ute efter en timme och det hjälper inte.

Jamila- de (polisen) behöver använda hårdare tag...de (ungdomarna) har inte någon respekt för polisen.

Ali- jag tror inte att de (ungdomarna) skulle lyssna på polisen, de respekterar inte polisen ( ) Alla säger att de är mycket bättre i Tyskland, de (polisen) får göra mer, de har respekt.

Respekt tycks vara viktigt för de intervjuade. Dels kan detta kopplas till Beethams teori där polisen är i behov av att människor öppet stöder dem i deras arbete. Här kan man förstå det som att de intervjuade ser att vissa ungdomar istället helt ignorerar polisen som en auktoritet. Utifrån Beethams teori kan konsekvenserna bli att polisen även förlorar sin auktoritet hos de som bevittnar detta, vilket i så fall är ett allvarligt problem.

Intressant är också att alla intervjuade tycks anse att polisen är beroende av större befogenheter för att återfå sin auktoritära ställning. De tycks med andra ord anse att det utifrån den situation som råder i deras bostadsområden är legitimerat att polisen använder betydligt hårdare metoder. Detta stöder mitt argument att polisens legitimitet är kopplat till hur väl de utför sin tilldelade uppgift i samhället. Med tanke på detta är det intressant att i fortsatta studier undersöka vilka befogenheter människor vill se polisen med, samt hur de legitimerar dessa.

Oavsett om människor ur ett normativt perspektiv upplever polisen som maktlös, eller om de ur ett instrumentellt perspektiv upplever polisen som ineffektiv, tycks konsekvenserna kunna bli de samma. Analysen tyder på att detta kan få människor att börja ifrågasätta polisen och de lagar de arbetar efter. Analysen tyder vidare på att det kan påverka människors vilja att öppet stödja polisen i deras arbete.

4.4.2 Polisens bemötande av ungdomar

Hur polisen bemöter ungdomar som bråkar i bostadsområdena nämns i alla intervjuer. Några exempel med anknytning till detta presenterades också i avsnittet ovan. I flera intervjuer är ungdomar det som är i fokus när de intervjuade talar om polisens arbete. Annan typ av kriminellt beteende eller brottslighet nämns endast sporadiskt och då mer i förbifarten. Att detta tar mycket plats i de intervjuades berättelser kan bero på att de alla arbetar i områdena och därför har det på nära håll dygnet runt. Det är inte heller ovanligt att affärsverksamheter är belägna vid centrala platser där bland annat ungdomar träffas. Andra boende anser eventuellt inte att ungdomar är ett lika stort problem som de intervjuade i den här studien ger uttryck för, även om det genom media presenteras som ett erkänt problem.

Problemet de intervjuade ger uttryck för är att polisens bemötande är alltför för mildt och att detta vid sidan av polisens begränsade befogenheter är en bidragande orsak till att ungdomar

saknar respekt för dem. Rashid är en av de intervjuade som berättar för mig och min assistent om något som han själv har bevittnat. Han säger med en något irriterad röst:

De (polisen) kan stå och prata och skratta med de (ungdomar) som förstör i området, samtidigt som dessa med ord trakasserar människor som är på väg till jobbet. ( ) Polisen gör inget och säger inget när det händer.

Det är tydligt att Rashid anser att polisens agerande är fel. Han tycks varken instämma med polisens kamratliga attityd mot ungdomarna, eller det faktum att de inte gör någon ansats att tillrättavisa deras beteenden. Hassan är en annan av de intervjuade som ger mig ett liknande exempel utifrån sin erfarenhet. Han har vid ett antal tillfällen tillkallat polis, men tycks då ha fått intrycket av att polisen inte är intresserade att utreda problem med ungdomar som bråkar. Han säger istället om polisens ingripande:

Polisen är alldeles för snälla, de pratar med ungdomarna när de kommer och säger saker som nu ska ni vara snälla och inte bråka.

Att polisen har en hög toleransnivå mot ungdomars kriminella beteende tycks vara en framträdande upplevelse hos flera av de intervjuade. Det är också tydligt att de reagerar negativt på den relation mellan polis och ungdomar som de bevittnar. Vidare förespråkar alla med undantag från Shahira och hennes son Salim att polisen ska ingripa hårdare. I vissa fall handlar deras tankar om att motverka att problemet utvecklas, men framförallt tycks de önska se att dessa ungdomar socialiseras och lär sig att respektera samhället. Eventuellt beror det senare på att ungdomar ännu inte anses vara vuxna och på dessas till synes totala ignorering av auktoriteter som exempelvis polis, men även auktoritetsattribut som ålder. Eventuellt är detta även en anledning till att det är ungdomars kriminalitet de intervjuade framförallt har fokus på.

De intervjuades berättelser tyder på att relationen mellan polis och ungdomar kan påverka polisens legitimitet. Det har aldrig varit mitt syfte att blanda in tidigare forskning på området, vilket jag redan har gjort och som jag även kommer att göra en sista gång. Jag har tidigare nämnt Abby Petersons forskning kring relationen mellan polis och framförallt unga män i segregerade områden. Det Peterson lyfter fram är att respekt är något som många av dessa unga män strävar efter att inneha. Vidare menar hon att de poliser som inte provocerar eller hotar dessa mäns respekt genom sitt bemötande får en bättre och mer harmonisk relation till dem. Det som de intervjuade ger en bild av ovan, men även i föregående avsnitt tycks vara ett

sådant försök till relation från polisens sida. Det som emellertid inte Peterson har studerat och som framkommer här är det också tycks kunna få negativa konsekvenser. Mitt intryck från det som de intervjuade har berättat och sättet de har berättat det på, tyder på att de som bevittnar relationen mellan polis och ungdomar kan uppleva det som att polisen särbehandlar ungdomar, samt att de accepterar deras dåliga beteenden på bekostnad av andra boende.

Den direkta konsekvensen av polisens milda bemötande av ungdomar tycks vara att det får de intervjuade att börja ifrågasätta polisens arbete. Framförallt väcks frågor om särbehandling respektive jämlikhet. Det är också möjligt att det kan ha en negativ påverkan på människors vilja att tillkalla polis och att vittna om brott som har begåtts i de fall där gärningspersonerna är ungdomar. Hur polisens något kamratliga bemötande av ungdomar ute i områdena påverkar andra boende är enligt mig intressant att studera närmare. Utifrån de intervjuades berättelser är det möjligt att polisen skulle vinna i legitimitet om de gjorde tydligare gränsdragningar av vilka beteenden samhället accepterar. Det är också möjligt att de skulle vinna i respekt hos såväl hos ungdomar som hos andra boende.

Sammanfattning

Det huvudsakliga syftet med den här studien har varit att utforska polisens legitimitet i det segregerade samhället. Jag har emellertid haft den underliggande ambitionen att även studera om det framkommer något påtagligt om polisens arbete som tycks kunna påverka dess legitimitet positivt eller negativt.

Att jag har valt att belägga studien till segregerade områden, beror bland annat på att legitimitet bygger på att det åtminstone finns några gemensamma värderingar som människor kan enas kring. Till skillnad innebär segregation att människor hålls åtskilda, vilket kan försvåra polisens legitimitetsarbete i dessa områden. Vidare karaktäriseras dagens segregerade områden inte enbart av klass och ekonomiska förutsättningar, utan även av etnicitet. Enligt Brottsförebyggande rådets nationella trygghetsundersökning har utrikesfödda överlag lägre förtroende för polisen än andra. Tillsammans med att det även finns mer märkbara indikationer på att polisens legitimitet sviktar i dessa områden, menar jag att dessa är intressanta att studera.

Jag har arbetat induktivt och jag har genomfört sex samtalsintervjuer med affärsinnehavare i tre segregerade bostadsområden i en större stad. Vidare har jag tagit hjälp av Max Webers beskrivning av legitimitet, men även av den engelske statsvetaren David Beethams teoretiska modell, för att tolka och strukturera upp mitt intervjumaterial. Beethams modell delar upp legitimitet i tre essentiella grundstenar, vilket har gett mig ett användbart verktyg att ordna de intervjuades berättelser efter. Tillsammans har Weber och Beetham bidragit till att ge en förklaring till såväl hur legitimitet uppnås som hur den bibehålls. De har även bidragit till att ge en vidare beskrivning av legitimitet och därmed har jag också har kunnat tillvarata ett vidare intervjumaterial.

Det som har framkommit i analysen är att polisen har allt från en relativt stark till en relativt svag grad av legitimitet hos de intervjuade. De intervjuade ger till stora delar uttryck för att de har tillit för polisen i sig, det vill säga att de ser polisen som ärlig, samt att de poliser de möter representerar sitt yrke väl. Polisen som organisation kan därmed sägas ha en relativt hög grad av legitimitet. Det stora problemet återfinns istället i polisens arbete, där de intervjuade tycks uppleva polisen som maktlös och tvivla på polisens möjligheter att agera mot brottsligheten. De intervjuade vittnar om gärningspersoner som slipper undan och brott som förblir olösta.

Intressant är emellertid att de intervjuade överlag anser att problemet ligger i hur svensk lag är utformad och inte på polisen i sig. Detta visar att polisens legitimitet till stora delar är beroende av andra myndigheter för sin legitimitet. Det vill säga att det inte är tillräckligt för polisen att förklara sitt tillkortakommande med att de endast följer lagen. De behöver även rättfärdiga den lag som de inte själva utformar, men som reglerar deras arbete. Här ifrågasätter de intervjuade lagen, vilket indirekt leder till ett ifrågasättande av polisens arbete. Polisens arbete kan därmed inte tolkas som att det har en hög grad av legitimitet.

Polisens maktlöshet tycks kunna påverka hur villiga de intervjuade är att öppet visa polisen sitt stöd. Två av de intervjuade kan förstås som att deras erfarenheter av polisens bristande agerande, kan ha påverkat dem i vilken utsträckning de numera kommer att tillkalla polis. Trots liknande erfarenheter och i övrigt liknande åsikter om polisen, visar emellertid två andra av de intervjuade ingen tvekan när det gäller att tillkalla polis. Skillnaden kan ligga i att vissa människor påverkas mer av huruvida polisen visar att de kan utreda brott eller inte.

Den positiva aspekt som framkommit är polisen i sig. Det negativa för polisens legitimitet återfinns till skillnad i polisens arbete. För det första är polisens maktlöshet ett återkommande ämne hos i stort sätt alla intervjuade. Intressant är att de använder ordet maktlös istället för ordet ineffektiv. Med tanke på att de intervjuade har visat att de känner tillit för polisen i sig, om än inte deras arbete, kan detta tyda på polisen genom ett bra bemötande kan ha skapat ett normativt band till flera av intervjupersonerna. Detta är emellertid inte tillräckligt för att uppnå någon högre grad av legitimitet. Konsekvenserna av polisens maktlöshet tycks också kunna bli att människor i allt högre grad börjar ifrågasätta polisens arbete, samt att det eventuellt kan påverka hur villiga människor blir för att tillkalla polis.

Det andra ämnet som de intervjuade lägger stort fokus på, är hur polisen bemöter ungdomar i områdena. Flera av intervjupersonerna vittnar om polisens milda och kamratliga bemötande mot ungdomar och klargör tydligt att de anser att detta är fel väg att gå. Flera av intervjupersonerna menar att detta bidrar till att ungdomar inte lär sig att respektera polisen, eller för den delen samhället i övrigt.

Referenser

Beetham, David (1989) *Max Weber and the Liberal Political Tradition*. I *European Journal of Sociology*, Vol.30, Issue. 02, S. 311-323

Beetham, David (1991) *The legitimation of power*. London, The MacMillan Press Ltd

Björk, Micael (2006) *Ordningmakten i stadens periferi: en studie av polisiära gänginsatser i Göteborg, 2004-2005*. Eslöv, Bruno Östlings bokförlag Symposium

Björk, Micael (2008) *Wolves and sheepdogs: On Migration, Ethnicity Relations and Gang-Police Interaction in Sweden*. I "Street Gangs, Migration and Ethnicity". S. 158-180. Red. Gemert, Frank van, Peterson, Dana och Lien, Inger-Lise. Collompton, UK, Willan

BRÅ (2010) *NTU 2009, om utsatthet, trygghet och förtroende*. http://www.bra.se/extra/measurepoint/?module_instance=4&name=2010_02_NTU_2009_rs_bok.pdf&url=/dynamaster/file_archive/100415/d382103272912d74b692529d8359f491/2010%5f02%5fNTU%5f2009%5f%5frsbok.pdf

Durkheim, Emile. (2007) *The Division of Labour in Society*. S. 158-180. I red: Calhoun, Craig et al. *Classical Sociology Theory*. Blackwell Publishing

Elias, Norbert och Scotson, John L (2004). *Etablerade och outsiders*. Lund, Arkiv

Flick, Uwe (2009) *An introduction to qualitative research*. London, Sage

Fontana, A. och Frey, H. J. (2000) *The Interview From Structured Questions to Negotiated Text*. S. 645-672 I *Handbook of qualitative research* / red. Norman K. Denzin, Yvonna S. Lincoln, Thousand Oaks, Sage

Habermas, Jürgen (1976). *Legitimation Crisis*. London, Heinemann

Holstein, James A (1993) *Court-Ordered Insanity: interpretive practice and involuntary commitment*. New York, de Gruyter

Liamputtong, Pranee (2007) *Researching the vulnerable: a guide to sensitive research methods*. London. Sage

Lind, E. Allan & Tyler, R. Tom (1988) *The Social Psychology of Procedural Justice*. New York. Plenum Press

Persson, Marcus (2008). *Uppdrag: Forskning*. Red. Katarina Sjöberg och David Wästerfors. Malmö, Liber AB.

Pusey, Michael (1995) *Jürgen Habermas*. London, Routledge

Ryen, Anne (2004). *Kvalitativ intervju- från vetenskapsteori till fältstudier*. Malmö, Liber - AB.

Silverman, David (2000) *Analyzing Talk and Text*. S. 821-834. I *Handbook of qualitative research* / red. Norman K. Denzin, Yvonna S. Lincoln, Thousand Oaks, Sage

Sunshine, Jason och Tom Tyler (2003). "Moral Solidarity, Identification with the Community, and the Importance of Procedural Justice: The Police as Prototypical Representatives of a Group's Moral Values" in *Social Psychology Quarterly*, Vol 66, No. 2, S 153-165

Tajfel, Henri (1978), *Differentiation between social groups. Studies in the social psychology of intergroup relations*. London: Acad. P. in coop. with European assoc. of experimental social psychology.

Tankebe, Justice (2008). *Police effectiveness and police trustworthiness in Ghana: An empirical appraisal*. I *Criminology and Criminal Justice*, 2008:8, sid. 185-202

Tyler, R. Tom (2006) *Why people obey the law*. New Jersey. Princeton University Press

Wacquant, Loïc (2007), *Territorial Stigmatization in the Age of Advanced Marginality*. Journal: *Thesis Eleven*, ISSN: 07255136, Year: 2007, Volyme: 91, Issue: 1, Pages: 66-77, Provider: sage Publisher, e-resurs tillgänglig via Lunds universitet.

Weisburd, David. Telep, Cody W och Braga, Anthony A. med flera (2010). *Platsens betydelse för polisarbete, empiriskt stöd och policyrekommendationer*. Rapport 2010:11. Brå Stockholm. Nedladdningsbar via www.bra.se

Weber, Max (1983). *Ekonomi och samhälle, förståelsesociologins grunder* Vol 1. Lund, Grahns boktryckeri.

Westin, Charles. Nilsson, Angela (2009). *Attityd- och bemötandeproblem inom polisen. Rapport till rikspolisstyrelsen*. www.polisen.se